

T. Eimers
M. Roelofs

Samen werken aan verbetering

Mogelijkheden voor regionale samenwerking
Leerplicht en RMC in de Friese Wouden



SAMEN WERKEN AAN VERBETERING

Samen werken aan verbetering

Mogelijkheden voor regionale samenwerking
Leerplicht en RMC in de Friese Wouden

T. Eimers
M. Roelofs

28 augustus 2009

Deze publicatie is te bestellen bij
Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (KBA)
Postbus 1422
6501 BK Nijmegen
Tel: 024 – 365 35 20
Fax: 024 – 365 34 93
E-mail: info@kbanijmegen.nl

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK DEN HAAG

T. Eimers
M. Roelofs

Samen werken aan verbetering. Mogelijkheden voor regionale samenwerking Leerplicht en RMC in de Friese Wouden.

Nijmegen: Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt.

ISBN 978-90-77202-50-0

NUR 840

© 2009 Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van KBA Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

Deel 1	1
1 Inleiding	3
2 Stand van zaken uitvoering leerplicht en RMC	5
2.1 Leerplicht en RMC in de regio	5
2.2 Formatie Leerplicht en RMC	7
2.3 Stand van zaken leerplicht/RMC per thema	10
2.4 Stand van zaken leerplicht/RMC per gemeente	16
2.5 Conclusies	17
3 Samen werken aan verbetering	19
3.1 Twee sporen	19
3.2 Gezamenlijk Actieplan Leerplicht	21
3.3 Voorwaarden voor het Actieplan	23
Deel 2	27
4 Normatief model Leerplicht / RMC	29
4.1 Gemeente Achtkarspelen	34
4.2 Gemeente Heerenveen	38
4.3 Gemeente Ooststellingwerf	42
4.4 Gemeente Opsterland	46
4.5 Gemeente Skarsterlân	50
4.6 Gemeente Smallingerland	54
4.7 Gemeente Tytsjerksteradiel	59
4.8 Gemeente Weststellingwerf	63
5 Bijlagen	67
5.1 Overzicht van geïnterviewde personen: gemeenten	67
5.2 Overzicht van geïnterviewde personen: stakeholders	68

Deel 1

1 Inleiding

Regio de Friese Wouden bestaat uit de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Skarsterlân, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf. De gemeenten werken samen wat betreft de uitvoering van de Kwalificatieplicht en de RMC-functie. De gemeente Smallingerland is de contactgemeente van de regio. De gemeenten willen verkennen of de huidige uitvoering van leerplicht/RMC versterkt kan worden door intensivering van de samenwerking tussen de acht gemeenten. Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (KBA) heeft een onderzoek uitgevoerd naar de huidige situatie met betrekking tot de leerplicht in de afzonderlijke gemeenten en naar de wijze waarop (meer of betere) samenwerking kan bijdragen aan de verbetering van de situatie. Aangezien leerplicht nauw verbonden is met RMC wordt ook op de RMC-functie nader ingegaan.

De basis van het onderzoek bestaat uit een quick scan, uitgevoerd bij alle acht gemeenten, waarmee per gemeente is gekeken op welke punten de uitvoering van de leerplicht verder zou kunnen worden verbeterd. In de quick scan komen zeventien onderwerpen met betrekking tot leerplicht aan bod. Per onderwerp wordt bekeken hoe de uitvoering in de gemeente zich verhoudt tot een bepaalde norm. De norm is gebaseerd op landelijke richtlijnen, zoals van Ingrado en het ministerie van OCW, op wettelijke taken en op meer algemene noties van kwaliteit, zoals met name op het punt van de samenhang tussen beleid en uitvoering.

De uitkomsten van de quick scan zijn gebaseerd op gesprekken met tenminste een leerplichtambtenaar en een beleidsambtenaar per gemeente. De uitkomsten van de quick scan zijn voorgelegd aan gemeenten en waar nodig bijgesteld.

Naast de interviews met gemeentevertegenwoordigers is ook gesproken met verschillende andere betrokkenen. Een lijst van de geïnterviewde personen is opgenomen in de bijlagen.

De voorlopige uitkomsten van het onderzoek zijn gepresenteerd in het portefeuillehoudersoverleg en besproken in een regionaal afstemmingsoverleg van beleidsmedewerkers lokaal onderwijs beleid en RMC, waarvoor ook leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders waren uitgenodigd.

Deze rapportage bestaat uit twee delen. Het eerste deel omvat de bevindingen van de quick scan op hoofdlijnen en de daaraan verbonden conclusies (hoofdstuk 2), plus een uitwerking van het voorstel voor verdergaande regionale samenwerking als antwoord op de onderzoeksbevindingen (hoofdstuk 3). Het tweede deel van de rapportage bestaat uit de rapportjes op basis van de quick scan per gemeente. Daarnaast zijn in deel twee ook de overige bijlagen opgenomen.

2 Stand van zaken uitvoering leerplicht en RMC

In dit hoofdstuk presenteren we het totaaloverzicht van de uitkomsten van de quick scan leerplicht. In een afzonderlijke paragraaf staan we stil bij de inzet van formatie voor leerplicht en RMC. Daarna bespreken we de uitkomsten van de quick scan per thema en per gemeente. Als laatste formuleren we de conclusies.

2.1 Leerplicht en RMC in de regio

In onderstaande figuur worden de uitkomsten voor elke gemeente weergegeven. In het overzicht komen zeventien onderwerpen verdeeld over vier thema's aan de orde. De thema's zijn beleid, taken, organisatie, en resultaten. De cijfers 1 tot en met 17 (in de linker kolom) verwijzen naar de volgende onderwerpen:

1. Rol leerplicht/RMC in beleid
2. Specifiek leerplicht/RMC-beleid
3. Evaluatie en bijstelling beleid
4. Afstemming leerplicht/RMC-beleid met andere partijen
5. Uitvoering taken
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie
10. Aansturing van leerplicht/RMC
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/RMC (terugdringen verzuim en VSV)

Per onderwerp is aangegeven hoe de situatie in de gemeente getypeerd kan worden, uiteenlopend van Fase I (nog zwak ontwikkeld) tot Fase IV (volgens de norm). In deel 2 (hoofdstuk 4) van het rapport is een uitvoerige beschrijving opgenomen van de norm per onderwerp. Het is goed om te benadrukken dat het bij de typering niet gaat om het geven van een waardeoordeel, maar om het vaststellen van punten waarop de

uitvoering van leerplicht en RMC verder verbeterd zou kunnen worden. In die zin zijn de beschrijvingen per gemeente bedoeld als een hulpmiddel, niet als een beoordeling.

De typering van de gemeenten per onderwerp is een momentopname en doet niet altijd recht aan de ontwikkeling. Over het algemeen is het beeld dat leerplicht binnen de gemeenten de laatste jaren veel meer aandacht en ruimte heeft gekregen. Vrijwel overal is er dan ook sprake van een positieve trend. Dat neemt echter niet weg, dat de bestaande uitgangssituaties van gemeenten sterk verschillen. Sommige gemeenten zijn op onderdelen verder dan anderen.

In paragraaf 2.3 en 2.4 gaan we nader in op de uitkomsten van de quick scan.

		Fase I	Fase II	Fase III	Fase IV
Beleid	1		A H Oo Sk Sm	Op W	T
	2		A H Oo Sk Sm	Oo Op T W	
	3		A H Oo Sk Sm T W	Op	
	4		Sk T	A H Oo Op Sm W	
Taken	5	Sk	H	A Oo Op Sm T W	
	6		A H Oo Op Sk Sm T W		
	7		A H Oo Op Sk Sm T W		
	8		A H Oo Op Sk	Sm T W	
Organisatie	9	H		A Oo Sk Sm W	Op T
	10	Oo	A H Op Sk		Sm W
	11		Op Sk Sm T	H Oo	A W
	12		H Oo Sk	A Op Sm T W	
	13	Sk	A H Oo Op	Sm T W	
Resultaten	14	Sk	A H Oo Sm T W	Op	
	15		Sk T W	A H Oo Op	Sm
	16		Oo Sk Sm T W	A H Op	
	17		A H Oo Op Sk Sm T W		

De letters in de figuur geven de verschillende gemeenten in de regio weer:

- A = Achtkarspelen
- H = Heerenveen
- Oo = Ooststellingwerf
- Op = Opsterland
- Sk = Skarsterlân
- Sm = Smallingerland
- T = Tytsjerksteradiel
- W = Weststellingwerf

2.2 Formatie Leerplicht en RMC

Een apart punt van aandacht is de beschikbare formatie voor Leerplicht en RMC. Het is duidelijk dat alle pogingen om meer professioneel te werken, om de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren en om beleidsdoelen om te zetten in concrete resultaten afhankelijk zijn van voldoende formatie. Helaas bestaat er geen wettelijk voorgeschreven norm voor de omvang van de formatie. Sinds vele jaren worden de richtlijnen die Ingrado daarvoor heeft opgesteld als officiële, landelijke norm gehanteerd. In 2007 heeft Ingrado, op grond van een groot landelijk onderzoek, de Leerplicht-richtlijn opnieuw bepaald.

Leerplicht

De basis van de nieuwe Ingrado-formatie richtlijn wordt gevormd door het begrip 'leerplichtfunctie'. De leerplichtfunctie bestaat uit vijf taakgebieden: leerplichttaken, administratieve taken, coördinatietaken, beleidstaken en applicatiebeheer. De formatierichtlijn is berekend over het aantal leerplichtigen (jeugdigen in de leeftijdsgroep van 5 tot 18 jaar) in het werkgebied van de organisatie. De landelijke Ingradoformatierichtlijn voor de leerplichtfunctie is: 1 fte leerplichtfunctie op 3.800 leerplichtigen (leerplichtambtenaar 60%, administratie 25%, coördinatie 5%, beleid 5%, applicatiebeheer 5%).

Tabel 1 geeft inzicht in het aantal jongeren in de Friese Wouden in de leeftijd van 5 tot en met 17 jaar per gemeente.

Tabel 1 – Aantal jongeren per gemeente naar leeftijdscategorie 5 t/m 17 jaar

	5 t/m 17 jaar
Achtkarspelen	4.673
Heerenveen	6.885
Ooststellingwerf	4.286
Opsterland	5.320
Skarsterlân	4.848
Smallingerland	9.149
Tytsjerksteradiel	5.364
Weststellingwerf	4.058
Totaal Friese Wouden	44.583

Bron: CBS, geregistreerde bevolking, peildatum 1 januari 2009.

Het aantal jongeren in de leeftijd van 5 t/m 17 jaar per gemeente vormt de grondslag voor de vergelijking in tabel 2 tussen feitelijke leerplichtformatie en leerplichtformatie op basis van de Ingrado-norm. In tabel 2 is de beschikbare formatie voor leerplicht binnen de gemeenten afgezet tegen de benodigde formatie op basis van de Ingrado-norm.

Tabel 2 – Vergelijking feitelijke formatie voor leerplichtfunctie per gemeente met benodigde formatie op basis van Ingrado-norm, uitgedrukt in fte's

	Fte's Ingrado ¹	Fte's feitelijk	Tekort/overschot fte's
Achtkarspelen	1,22	1,33 (48 uur)	+0,11
Heerenveen	1,81	1,79 (64,4 uur)	-0,02
Ooststellingwerf	1,13	1,08 (39 uur)	-0,05
Opsterland	1,40	1,11 (40 uur)	-0,29
Skarsterlân	1,28	0,67 (24 uur)	-0,61
Smallingerland	2,41	2,25 (81 uur)	-0,16
Tytsjerksteradiel	1,41	1,22 (44 uur)	-0,19
Weststellingwerf	1,07	1,11 (40 uur)	+0,04
Totaal Friese Wouden	11,73	10,56	-1,17

* Als een gemeente de beschikbare tijd voor de leerplichtuitvoering aangaf in aantal uren is het aantal fte berekend op basis van een 36-urige werkweek.

¹ Gebaseerd op het aantal leerplichtigen (jongeren van 5 t/m 17 jaar per 1 januari 2009, CBS) in een gemeente.

De Ingrado-norm is gebaseerd op het landelijk gemiddelde voor de caseload per 3.800 leerplichtigen. Ingrado geeft daarbij aan dat de problematiek in grote steden

groter is dan het landelijk gemiddelde en geeft daarvoor de mogelijkheid om de norm per gemeente aan te passen aan het werkelijke aantal leerplichtgevallen. Dat werkelijke aantal wordt berekend op basis van de caseload van de leerplichtafdeling. Voor een aantal gemeenten in de Friese Wouden is de huidige caseload echter geen betrouwbare maat. Daarom is afgezien van toepassing van de wegingsfactor.

RMC

Ook voor de verschillende functies binnen de RMC-functie bestaan richtlijnen voor de benodigde formatieomvang. De gewenste formatie, waarmee de problematiek van het voortijdig schoolverlaten optimaal kan worden aangepakt bedraagt 1 fte *coördinatie* per 31.068 jongeren, 1 fte *trajectbegeleiding* per 7.816 jongeren, 1 fte *administratie* per 20.040 jongeren en 1 fte registratie-automatisering per 94.630 jongeren.

Tabel 3 geeft inzicht in het aantal jongeren in de Friese Wouden in de leeftijd van 16 tot en met 22 jaar per gemeente.¹

Tabel 3 – Aantal jongeren per gemeente naar leeftijdscategorie 16 t/m 22 jaar

	16 t/m 22 jaar
Achtkarspelen	2.422
Heerenveen	3.459
Ooststellingwerf	2.028
Opsterland	2.321
Skarsterlân	2.252
Smallingerland	4.528
Tytsjerksteradiel	2.469
Weststellingwerf	1.918
Totaal Friese Wouden	21.397

Bron: CBS, geregistreerde bevolking, peildatum 1 januari 2009.

Vergelijkbaar met de leerplichtformatie kan ook de feitelijke RMC-formatie afgezet worden tegen de Ingrado-richtlijn. In tabel 4 zijn de resultaten weergegeven.

¹ In de richtlijnen van Ingrado worden de 16-17 jarigen voor de formatieberekening zowel voor Leerplicht, als voor RMC meegeteld.

Tabel 4 - Toepassing richtlijnen RMC regio De Friese wouden

Functie	Fte's nu beschikbaar*	Gewenste fte's	Tekort/overschot fte's
Coördinatie	0,60 (21,6 uur)	0,69	-0,09
Trajectbegeleiding	3,18 (114,4 uur)	2,74	+0,44
Administratie		1,07	
Registratie-automatisering	0,89 (32,16 uur)	0,23	-0,41
Totaal Friese Wouden	4,67 (168,16 uur)	4,73	-0,06

* Bron: RMC Actieplan 2009

Kwalificatieplicht

Vanaf 2008 ontvangt de RMC-functie middelen voor de uitvoering van de kwalificatieplicht. In de regio Friese Wouden is afgesproken dat de leerplichtambtenaar verantwoordelijk is voor het handhaven van de kwalificatieplicht van jongeren die naar het voortgezet onderwijs gaan. Een MBO-leerplichtambtenaar handhaaft de leerplicht en de kwalificatieplicht voor jongeren die het middelbaar beroepsonderwijs bezoeken. De regiogemeenten hebben in juni 2008 gezamenlijk in een convenant vastgelegd dat de uitvoering hiervan door de RMC-functie wordt opgepakt. Per 1 oktober 2008 zijn een MBO-leerplichtambtenaar (36 uur per week), een beleidsmedewerker MBO-leerplicht (zorgstructuur, afstemming met het lokale beleid in de betrokken gemeenten en bijv. de leerplichtambtenaar van de woongemeente; 24 uur per week) en een administratief medewerker (8 uur per week) aangesteld (Effectrapportage 2007-2008, RMC-regio Friese Wouden).

2.3 Stand van zaken leerplicht/RMC per thema

Beleid

Voor alle gemeenten geldt dat leerplicht en RMC in de afgelopen jaren meer aandacht hebben gekregen binnen de gemeenten en dat als resultaat daarvan leerplicht en RMC nu ook expliciet genoemd worden in onderwijs- en/of jeugdbeleid. Enkele gemeenten hebben leerplicht daarbij expliciet als prioriteit benoemd. Toch komt het nauwelijks voor dat de algemene doelstelling van bijvoorbeeld vermindering van voortijdig schoolverlaten wordt vertaald naar concreet beleid voor leerplicht. Omdat RMC als regionale taak belegd is, wordt het minder vaak in gemeentelijk beleid expliciet benoemd.

Specifiek op leerplicht toegesneden beleid geeft duidelijkheid waar in het leerplicht-werk de prioriteiten liggen. Landelijk is een ontwikkeling zichtbaar naar een vergroting van de preventieve taak van leerplicht, onder meer via inzet in zorgadviesteams (ZAT's) en samenwerking met scholen. Lang niet altijd leidt die uitbreiding van taken

ook tot uitbreiding van de formatie. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden: waaraan worden de beschikbare uren besteed? Dat geldt niet alleen voor prioriteiten in de taken, maar bijvoorbeeld ook voor zaken als de melding door scholen, samenhang tussen leerplicht, kwalificatieplicht en RMC, samenhang tussen leerplicht/RMC en partijen als UWV Werkbedrijf en gemeentelijke sociale dienst. Op al deze punten moeten keuzes gemaakt worden. Idealiter zijn die keuzes gebaseerd op beleid en beleidsdoelen. In de praktijk blijkt dat er echter (nog) nauwelijks sprake is van specifiek beleid voor leerplicht.

Drie specifieke aandachtspunten met betrekking tot het beleid:

- Voor een effectieve uitvoering van het leerplichtwerk is de leerplichtambtenaar afhankelijk van de samenwerking met de scholen en andere partijen. Nu worden veelal per school afspraken gemaakt door de personen die voor de uitvoering verantwoordelijk zijn. Het zou sterker zijn wanneer op bestuurlijk-beleidsmatig niveau afspraken gemaakt werden tussen de gemeente en de betrokken scholen en andere partijen;
- De vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) raakt aan het werk van leerplicht. De CJG's moeten de zorg rondom kinderen en jongeren coördineren en bundelen. Nu is veel van die zorg georganiseerd rondom scholen. Dat geldt meer in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Omdat het werk van leerplicht vaak nauw verweven is met de zorgstructuur in en rond school, heeft de komst van de CJG's impact op leerplicht. Tot nu toe werken alle gemeenten in de regio aan hun eigen invulling van het CJG, vaak ook vanuit een eigen traditie op dit gebied. Er is nog weinig nagedacht over hoe zich de CJG-ontwikkeling verhoudt tot leerplicht en RMC. Het lijkt raadzaam om regionaal te inventariseren wat de stand van zaken is;
- Zeker voor de doelgroep van 18 jaar en ouder betekent voortijdig schoolverlaten vaak een kruispunt tussen school en werk. In veel gemeenten in het land is daarom gekozen voor een verbinding tussen RMC en UWV en sociale dienst, vaak in de vorm van een Jongerenloket. Andere gemeenten kiezen ervoor om RMC juist sterk te verbinden met leerplicht, omdat zij school voorop stellen en bovendien leerplicht en RMC zoveel mogelijk preventief willen laten werken. Welke keuze een gemeente (of regio) maakt, hangt mede samen met de keuze die is gemaakt voor wel of niet een op jongeren gerichte aanpak rondom werk en inkomen. Als er geen doelgroepbeleid is, dan zal de aansluiting met RMC lastiger zijn. Ook hier geldt dat in beleid de koers bepaald zou moeten worden en dat in de uitvoeringspraktijk vervolgens naar de optimale invulling gezocht kan worden.

Door in het beleid duidelijker de koers, de doelen en de prioriteiten te bepalen wordt de uitvoering en de aansturing van het leerplichtwerk beter ingekaderd. Dat is voor betrokkenen zelf van groot belang, maar ook voor partijen die met leerplicht samenwerken en behoefte hebben aan duidelijke kaders.

Ten aanzien van het RMC geldt dat de gemeenten veelal geen eigen beleid formuleren voor de RMC-functie. Voor de meeste gemeenten geldt dat zij ten opzichte van

het RMC eerder volgend zijn. De gemeenten in de RMC-regio zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het beleid dat het RMC uitzet. Over het algemeen is dat vanuit het RMC goed ontwikkeld. Er zijn evaluaties, jaarverslagen, rapportages en actieplannen. Hiervoor is aangegeven dat de positionering van het RMC – en dat geldt eveneens voor de uitvoering van de kwalificatieplicht – een beleidmatige keuze is. De positionering geeft aan hoe het RMC zich verhoudt tot onder meer de lokale leerplichtambtenaren en –afdelingen, de eveneens lokale gemeentelijke sociale diensten en het UWV (eventueel jongerenloket) en tot nieuwe ontwikkelingen zoals de Centra Voor Jeugd en Gezin en de Veiligheidshuizen. Omdat de gemeenten eerder ‘volgend’ zijn wat betreft hun visie en beleid ten aanzien van het RMC is er relatief weinig actieve aandacht voor deze ontwikkelingen in relatie tot het RMC.

Taken

De leerplichtuitvoering is over het algemeen in de regio in goede handen. Leerplichtambtenaren zijn vaak zeer betrokken bij hun werk, nemen zelf initiatief om zich te scholen en zoeken zelf samenwerking op en onderhouden hun netwerken in het veld. Eén van de leerplichtambtenaren typeerde zichzelf en haar collega's als ‘kleine zelfstandigen’.

Het leerplichtwerk bestaat uit verschillende deeltaken. Zo omvat het werk preventie, curatieve taken na melding van verzuim, handhaving (juridische aspecten) en administratieve taken. De meeste leerplichtambtenaren geven aan dat de tijd die zij hebben ontoereikend is om al deze taken naar behoren uit te voeren. Het toegenomen belang van preventie komt nog onvoldoende tot uitdrukking in de formatienorm. In sommige gemeenten kan er niet adequaat en snel gereageerd worden op alle meldingen van verzuim. Leerplichtambtenaren constateren een direct verband tussen de hoeveelheid tijd die zij op een school aanwezig kunnen zijn en het aantal verzuimmeldingen van die school: hoe meer tijd zij kunnen steken in preventie, hoe meer scholen hun verzuim melden. Nu is het duidelijk dat veel scholen verzuim niet of pas laat melden. Een ander knelpunt is de administratieve last van het werk. Specifiek voor registratietaken is vaak een administratieve kracht in dienst, maar ook de leerplichtambtenaar zelf moet dossiers bijhouden, correspondentie voeren en registreren. Sommige leerplichtambtenaren geven aan dat zij afzien van het opmaken van proces verbaal juist ook vanwege de administratieve belasting die dit met zich meebrengt.

Er moeten dus elke dag keuzes gemaakt worden. Waar wordt de tijd aan besteed? Welke melding wordt opgevolgd? Wordt wel of niet op een verzoek van een school ingegaan om een spreekuur te houden? Zoals hiervoor al aangegeven is er vrijwel nooit een duidelijk beleidskader waarin de richting van de keuzes is aangegeven. De meeste gemeenten hebben inmiddels een ambtsinstructie vastgesteld, maar die helpt niet om prioriteiten te stellen in het werk. De individuele leerplichtambtenaren maken hun eigen afwegingen. Soms in overleg met directe collega's, soms in samenspraak met een beleidsambtenaar, maar vaak op basis van eigen inzicht en ervaring.

Het werk van de leerplichtambtenaren typeert zich meestal door een sterk persoonsgebonden manier van werken. Hoewel er inmiddels landelijke cursussen en opleidingen zijn, is het beroep van leerplichtambtenaar nog allerm minst een professioneel beroep met duidelijke beroepsstandaarden. Ieder werkt naar eigen ervaring en eigen inzicht. Door de regionale overleggen ontstaat er een zeker referentiekader, maar pogingen om meer eenheid van werken te realiseren zijn vooralsnog niet succesvol geweest.

De individuele invulling van het werk heeft sterke kanten, zoals de optimale benutting van iemands ervaring en betrokkenheid. Maar er zijn ook negatieve kanten. Zo wordt er nauwelijks methodisch gewerkt en is het werk daardoor moeilijk overdraagbaar en moeilijk te verantwoorden. Het is lastig om de taakdruk van de leerplichtambtenaar te beoordelen omdat er geen goed zicht is op de caseload en de zwaarte van de caseload. Daardoor is er weinig grip op het werk te krijgen in termen van aansturing en beoordeling.

Hiervoor gaven we aan dat er weinig voeding is vanuit het beleid naar de uitvoering van de leerplicht. Het omgekeerde is ook waar: knelpunten, die worden gesignaleerd in de uitvoering leiden uiterst moeizaam tot beleidsvoorstellen, laat staan tot nieuw beleid.

Het taakgebied van het RMC omvat zowel de leeftijdscategorie van de bovenleerplichtigen (18+), als dat van de leerplichtigen. In de praktijk ligt het voortouw bij de leerplichtigen bij de lokale leerplichtambtenaren en richt het RMC zich op de bovenleerplichtigen. Met de komst van de kwalificatieplicht is er een verschuiving opgetreden en ligt de grens tussen het taakgebied van leerplicht en RMC tussen primair en voortgezet onderwijs aan de ene kant en middelbaar beroepsonderwijs aan de andere kant. Daarmee is het leeftijdsargument naar de achtergrond geschoven en zijn de taakgebieden grotendeels verdeeld naar schoolsoort. Binnen de regio is daarover discussie geweest, omdat met name de gemeente Heerenveen binnen leerplicht ook het mbo als werkgebied had.

Het RMC zet zowel in op preventie als op een curatieve aanpak van voortijdig schoolverlaters. Over het algemeen wordt positief geoordeeld over dit deel van de taakuitvoering. Ten aanzien van de leerplichtuitvoering heeft het RMC ingezet op zowel kwantitatieve als kwalitatieve versterking. Daarmee zijn successen behaald, onder meer wat betreft de formatie, maar de kwaliteit van de regionale samenwerking tussen gemeenten op het gebied van leerplicht wordt nog niet altijd als positief beoordeeld.

Organisatie

Leerplicht heeft binnen de gemeentelijke organisatie van oudsher een wat stiefkinderlijke rol. Het is als eenheid te klein om zelfstandig binnen de gemeenteorganisatie te bestaan, het past als uitvoeringseenheid binnen sommige gemeenten niet bij de beleidsafdeling, het staat qua werk relatief ver af van andere uitvoeringseenheden binnen de gemeente. De positionering van leerplicht binnen de acht gemeenten in de regio is dan ook sterk verschillend per gemeente:

- In enkele kleinere gemeenten zitten uitvoering en beleid dicht bijeen in de vorm van personen die bij elkaar 'op de gang' zitten;
- In sommige gemeenten zijn beleid en uitvoering gescheiden in de organisatie en ook fysiek uiteen geplaatst (ander gebouw), daar is de afstand tussen beleid en uitvoering letterlijk en figuurlijk erg groot;
- In weer andere gemeenten wordt de nabijheid van beleid en uitvoering niet door personen of huisvesting bepaald, maar actief georganiseerd in de vorm van periodieke overleggen en afstemming.

Zoals aangegeven is de verbinding tussen beleid en uitvoering een cruciale factor in de ontwikkeling en kwaliteit van leerplicht.

Het past in het geschetste beeld dat er, op twee gevallen na, geen directe aansturing is voor de leerplichtambtenaren. Meestal hebben zij te maken met een afdelingshoofd op grote afstand en zonder inhoudelijke betrokkenheid bij het werk. Leerplicht is vaak slechts een klein onderdeel van een grotere afdeling. Het ontbreken van directe aansturing maakt elke ontwikkeling van het leerplichtwerk afhankelijk van de betrokken leerplichtambtenaren zelf. Zaken als professionalisering van het werk, het verbinden van beleid en uitvoering, het overbrengen van knelpunten in het werk naar het beslisniveau, het aansturen van werkverdeling en prioritering in het werk en het coachen van de medewerkers ontbreekt in de meeste gemeenten.

In de vorige paragraaf is beschreven hoeveel formatie de gemeenten inzetten voor leerplicht. Enkele gemeenten zitten net boven of net onder de Ingrado-norm, enkele gemeenten blijven achter bij de norm. Het valt op dat, ook waar de formatie op papier volgens de norm is, leerplichtambtenaren toch aangeven dat zij tijd tekort komen voor het werk dat gedaan moet worden. Kijkend naar het werk dat zij moeten doen en naar hetgeen zij noodgedwongen moeten laten liggen, moet de constatering van de leerplichtambtenaren serieus genomen worden. Er zijn twee mogelijke verklaringen voor de discrepantie:

- De Ingrado-norm geeft het gemiddelde op basis van landelijke cijfers. Ingrado wijst erop dat met name grote steden vaak bovengemiddeld formatie nodig hebben vanwege typische 'grotestadsproblematieken'. Het is niet geheel duidelijk of en in welke mate de steden in de regio Friese Wouden in dat profiel passen, maar mogelijk zou op basis van de werkelijke zwaarte van de problematiek een andere formatie vereist zijn;
- De Ingrado-norm gaat uit van de integrale leerplichtfunctie. Het is een rekenconstructie waarbij alle formatie voor leerplicht ook die voor administratie, coördinatie/management en beleid in één formatienorm worden opgenomen. Wanneer er relatief veel beleids- en coördinatie-tijd wordt toegerekend aan de leerplichtformatie, wordt de tijd beschikbaar voor preventie en curatieve taken relatief minder. De Ingrado-norm houdt bovendien onvoldoende rekening met de toegenomen vraag naar preventieve inzet van leerplicht.

Het lijkt met andere woorden raadzaam om nader te onderzoeken of de toe berekende formatie aansluit bij de feitelijke situatie. Nogmaals zij daarbij opgemerkt dat het

ontbreken van zicht op de inhoud, werkverdeling, wijze van taakuitvoering en het ontbreken van directe aansturing door management het niet eenvoudig maakt om de benodigde formatie betrouwbaar in te schatten.

Vooraf onder impuls van het RMC is er overleg op gang gekomen tussen de leerplichtambtenaren in de regio. Dat overleg wordt als positief ervaren, al zijn er ook de nodige kanttekeningen. Het overleg verloopt vaak goed, maar het vervolgens naleven en uitvoeren van gemaakte afspraken gaat minder goed. Enkele gemeenten ervaren de opbrengst als onvoldoende.

Het RMC (en MBO kwalificatieplicht) is geïntegreerd binnen de organisatie van de RMC-contactgemeente Smallingerland. Er is gekozen voor een tamelijk sterk geïntegreerde organisatievorm, waarbij de gemeentelijke leerplichtuitvoering en de RMC-functie organisatorisch verweven zijn. In de aansturing valt het RMC direct onder het verantwoordelijke directieteam binnen de gemeente Smallingerland. De formatie beschikbaar voor de RMC-functie ligt iets onder de Ingrado-norm (zie paragraaf 2.2). De gekozen positionering heeft sterke en zwakke kanten. De sterke kant is de organisatie. Door de bundeling van (personele) krachten en de relatief professionele aanpak is het RMC in staat planmatig en dienstverlenend te werken. Daar staat tegenover de zwakke regionale positie van het RMC. De gekozen positionering plaatst het RMC in de rol van een dienstverlener *van* de contactgemeente *voor* de regiogemeenten. De gemeenschappelijke, regionale eigendomsfunctie is daardoor relatief zwak ontwikkeld.

Resultaten

Onder de noemer resultaten kijken we naar de meetbare opbrengsten van het leerplichtwerk. Dat begint aan de voorkant: het in beeld brengen van verzuimgevallen en voortijdig schoolverlaten. De conclusie luidt dat er geen sluitend beeld is van verzuim. Scholen melden niet, onvoldoende of te laat. Dat geldt niet voor alle scholen, maar vrijwel in elke gemeente wel voor een of meer scholen. Door de bank genomen zijn de meldingen in het primair onderwijs en vmbo beter en in het havo/vwo en mbo (veel) minder. Daarnaast kunnen niet alle gemeenten meldingen die binnen komen opvolgen en blijven er zaken liggen vanwege tijdgebrek. Niet alle gemeenten controleren regelmatig op absoluut verzuim door van alle leerplichtige inwoners na te gaan of zij ook op een school staan ingeschreven en die school ook daadwerkelijk bezoeken. En tot slot kampen een aantal gemeenten met een gebrekkige registratie, vaak door (tijdelijke) onderbezetting en technische problemen.

Recent hebben alle gemeenten een jaarverslag uitgebracht, hetgeen wettelijk verplicht is. Alle gemeenten kunnen dan ook de verplichte cijfers over verzuim, vrijstellingen en meldingen leveren. Toch is het nog niet in alle gemeenten gebruikelijk om jaarlijks een verslag te maken dat in de gemeenteraad aan de orde komt. Slechts in één gemeente worden de leerplichtcijfers systematisch gebruikt om de uitvoering te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Positief is dat in alle gemeenten vanuit leerplicht actief wordt bijgedragen aan de opbouw van de preventieve zorgstructuur in het onderwijs. Sommige gemeenten richten zich daarbij wat meer op het primair onderwijs, anderen ook op het voortgezet onderwijs. De situatie verschilt wat per gemeente. Soms is er sprake van goede aanzetten, soms is er al sprake van een daadwerkelijke zorgstructuur. In alle gevallen echter wordt er geïnvesteerd in de opbouw van een preventieve structuur. Tot slot kan de vraag gesteld worden of en in welke mate de inzet van leerplicht en RMC daadwerkelijk bijdraagt aan het terugdringen van verzuim en schooluitval. Dát die bijdrage er is, leidt geen twijfel, maar door het ontbreken van concrete doelen, betrouwbare cijfers en regelmatige evaluatie is er niet of nauwelijks zicht op het resultaat van de inspanningen.

2.4 Stand van zaken leerplicht/RMC per gemeente

De beschrijving van de stand van zaken in de acht gemeenten is een momentopname. Zoals gezegd, doet het beeld niet geheel recht aan de positieve veranderingen van de afgelopen jaren, waarin leerplicht aan belang heeft gewonnen, op het gebied van de formatie een forse inhaalslag is gemaakt en er veel is gedaan aan scholing. De ene gemeente is daarin nu verder dan de andere, wat verklaart waarom gemeenten verschillend 'scoren' in het schema.

In de quick scan is gekeken op 17 punten naar de situatie van de leerplichtuitvoering. De RMC-taken zijn regionaal belegd, waardoor in de gemeenterapporten die functie minder aan de orde komt. Geen van de acht gemeenten heeft op alle punten de zaken optimaal op orde. De realiteit gebiedt te zeggen dat voor veel gemeenten die optimale uitvoering ook niet haalbaar is. Dat komt doordat zij voor het leerplichtwerk afhankelijk zijn van één individuele ambtenaar (soms twee). Met een dergelijke kleine schaal voor de uitvoering zijn zaken als continuïteit, professionaliteit, gerichte aansturing en verbinding beleid-uitvoering slechts tot op zekere hoogte realiseerbaar.

De situatie van de gemeente Skarsterlân wijkt af van die van de andere gemeenten. De gemeente heeft zich pas in een later stadium bij de regio Friese Wouden gevoegd en daardoor een deel van de ontwikkeling niet meegemaakt die de andere gemeenten wel hebben doorgemaakt. Dat geldt met name voor de formatie-uitbreiding die op initiatief van het RMC is uitgevoerd. Skarsterlân heeft met andere woorden nog een inhaalslag te maken. Daar is inmiddels aan begonnen, maar de feitelijke situatie is op een aantal punten nog als (zeer) zwak te kenmerken.

De overige zeven gemeenten ontlopen elkaar niet veel. Vier gemeenten zijn relatief wat verder in de ontwikkeling van het leerplichtwerk. Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf hebben op 8-10 punten (van de 17) de zaken goed in ontwikkeling of volgens de norm. Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf doen

het relatief goed op de thema's beleid, taken en organisatie, maar blijven achter op het thema resultaten. De gemeente Smallingerland is met name sterk op het gebied van organisatie, maar minder op beleidsmatig niveau en op het thema resultaten. Voor de gemeente Opsterland liggen de belangrijkste verbeterpunten op het vlak van de taken en organisatie.

Drie gemeenten staan ten opzichte van de vorige vier iets verder van de norm af. Het gaat om Achtkarspelen, Heerenveen en Ooststellingwerf. Voor Heerenveen geldt dat vooral het formatietekort de taakuitvoering ernstig opbreekt. Men moet noodgedwongen werkzaamheden laten liggen, wat ook ten koste gaat van de ontwikkeling van het werk. Een uitgesproken zwak punt is de aansturing, mede als gevolg van personele wisselingen. Ook op het gebied van beleid en de verbinding tussen beleid en uitvoering zijn er verbeteringen mogelijk.

De gemeente Ooststellingwerf heeft eveneens te maken met een zwak punt in de aansturing: veel wisseling in de positie van afdelingshoofd en op het moment een vacature voor die functie. Overigens is de situatie van Ooststellingwerf vergelijkbaar met die van Achtkarspelen: over de gehele linie kan een kwaliteitsslag gemaakt worden. Opgemerkt moet worden dat Achtkarspelen één van de twee gemeenten is die de formatie op de norm heeft.

2.5 Conclusies

- De belangrijkste positieve uitkomst van het onderzoek is de positieve ontwikkeling die de leerplichtuitvoering in de regio de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Op het niveau van de afzonderlijke gemeenten is vooruitgang geboekt en heeft leerplicht een hogere prioriteit gekregen. De inbreng van het RMC is daarbij van grote invloed geweest.
- Positief is ook dat de meeste leerplichtambtenaren ervaren en geschoolde werkers zijn met een grote betrokkenheid bij hun werk. Zij betonen zich kritisch naar hun eigen uitvoering en zijn niet bang om daarin ook de zwakke punten te benoemen.
- Het regionale overleg tussen leerplichtambtenaren en tussen beleidsambtenaren heeft een basis gelegd voor meer gezamenlijk optrekken van leerplichtuitvoerders.
- Een belangrijke opbrengst, mede tot stand gekomen door de inzet door leerplicht, is de preventieve zorgstructuur in en rond het onderwijs.

- Ondanks de geboekte vooruitgang is de leerplichtuitvoering nog op veel punten te verbeteren en schiet de uitvoering op enkele punten tekort. De verbeterpunten liggen op alle vier de thema's beleid, taken, organisatie en resultaten.
- Er is niet of nauwelijks beleid geformuleerd voor leerplicht. Het ontbreekt aan doelen, prioriteiten, relatie met verwante ontwikkelingen (CJG, werk en inkomen), bestuurlijke afspraken met andere partijen en aan periodieke evaluatie van beleid en uitvoering.

- Door het ontbreken van een beleidskader en door het veelal ontbreken van een organisatievorm waarin leerplicht direct (inhoudelijk en organisatorisch) kan worden aangestuurd, is er nauwelijks greep op de kwaliteit van de uitvoering. Omgekeerd leiden problemen in de uitvoering te weinig tot aanpassing in beleid of formatie.
- Het uitvoerende werk is in handen van toegewijde en toegeruste krachten. Het werk kenmerkt zich echter door een sterk persoonsgebonden invulling. Het ontbreekt in vrijwel alle gevallen aan een meer methodische manier van werken, werkanalyse en werkverdeling.
- Niet alle gemeenten hebben de formatie op het niveau van de Ingrado-norm.
- Eén van de belangrijkste tekortkomingen is dat het probleem van verzuim niet volledig in beeld is (door onvoldoende melding en registratie) en dat niet altijd adequate opvolging van meldingen gegarandeerd kan worden. Dit is de kern van de wettelijke en maatschappelijke taak van leerplicht. Het tekortschieten op dit punt is niet alleen essentieel voor het resultaat van leerplicht, het verzwakt ook de positie van leerplicht als partner van scholen en andere partijen.
- De resultaten van leerplicht worden onvoldoende gemeten, gemonitord en geëvalueerd. Daardoor ontbreekt het ook aan gegevens voor bijsturing op het vlak van uitvoering zowel als beleid.
- Het RMC is goed georganiseerd en werkt planmatig en dienstverlenend. Er is gekozen voor een integratie van het RMC binnen de gemeentelijke organisatie van de contactgemeente. Dat leidt ertoe dat het RMC relatief weinig wordt ervaren als een gemeenschappelijke, regionale verantwoordelijkheid. De overige gemeenten zijn volgend.
- De samenwerking tussen gemeenten op het gebied van leerplicht is relatief zwak ontwikkeld. Er zijn aanzetten tot meer eenvormige uitvoering en uitwisseling van informatie, maar in de praktijk functioneert dat (nog) onvoldoende.

3 Samen werken aan verbetering

In het vorige hoofdstuk is een analyse gegeven van de situatie met betrekking tot leerplicht. Daaruit bleek dat er op veel punten verbetering mogelijk, zo niet noodzakelijk is. Het doel van dit onderzoek was niet om te kijken of samenwerking mogelijk is. Samenwerking is geen doel op zich. Het gaat erom samenwerking in te zetten daar waar het kan leiden tot concrete verbeteringen in de leerplichtuitvoering. In dit hoofdstuk werken we een voorstel uit voor samenwerking, dat aansluit bij de geconstateerde verbeterpunten en passend is bij de regionale uitgangssituatie.

Het hoofdstuk bestaat uit drie delen. In paragraaf 3.1 schetsen we een aanpak volgens twee sporen, die we vervolgens in paragraaf 3.2 vertalen naar een regionaal actieplan. In paragraaf 3.3 benoemen we een aantal essentiële voorwaarden voor het slagen van het actieplan.

3.1 Twee sporen

De regio Friese Wouden heeft geen sterke traditie waar het gaat om samenwerking op het gebied van leerplicht. Voor een groot deel heeft dat te maken met zaken die buiten het domein van leerplicht zelf liggen. Het gaat om zaken als voorgenomen gemeentelijke herindelingen of fusies, aansluiting bij een samenwerkingsverband deels buiten de regio (NOFA-gemeenten) en toetreding tot het RMC-gebied zoals door Skarsterlân. Dergelijke bewegingen leiden tot een zekere 'onrust', die de samenwerking op het gebied van leerplicht niet altijd ten goede is gekomen.

De regio is wat anders van opbouw dan veel andere regio's waar er bijvoorbeeld één dominante centrumgemeente is met meerdere kleinere gemeenten, of waar er sprake is van duidelijke subregio's. In regio de Friese Wouden zijn de gemeenten Smallingerland en Heerenveen vergelijkbaar qua inwonertal en centrumfunctie. Enige rivaliteit is niet ongebruikelijk in regionale samenwerking. Een expliciet punt van discussie tussen Smallingerland en Heerenveen was de inzet van de kwalificatiemiddelen en het besluit om de kwalificatieplichtambtenaren te koppelen aan het RMC in Drachten.

Het RMC heeft een goede rol gespeeld in het stimuleren van de samenwerking op het gebied van leerplicht en heeft er belangrijk toe bijgedragen dat de leerplichtfunctie in de gemeenten versterkt is. In die zin is het RMC niet alleen een product van samenwerking tussen de gemeenten, het is ook een drijvende kracht achter de (verdere) samenwerking. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat het RMC als uitvoerend orgaan relatief strak verbonden is aan de gemeente Smallingerland als contactgemeente voor de regio. Dat heeft voordelen als het gaat om de kwaliteit van de organisatie, zoals ook blijkt uit het gemeenterapport voor leerplicht. Door de inbedding in de

gemeentelijke organisatie van Smallingerland is er sprake van directe aansturing en monitoring. De keerzijde is dat het RMC niet wordt aangestuurd als een regionale organisatie, maar als een regionale dienstverlener vanuit Smallingerland. Smallingerland is, naast regiogemeente en contactgemeente van de RMC-functie, werkgever van de RMC-functionarissen. Daarmee neemt Smallingerland een bijzondere positie in. Als contactgemeente legt Smallingerland verantwoording af voor het gevoerde RMC-beleid. Als werkgever draagt Smallingerland de consequenties van plannen op het gebied van organisatieveranderingen en personeelsbeleid. In de rol van werkgever wil Smallingerland zelf sturen en niet geconfronteerd worden met door de acht regiogemeenten gewenste besluiten. Wanneer het gaat om beleidsvoorstellen niet aangaande de organisatie of het personeel neemt Smallingerland haar rol als contactgemeente. Aan dit organisatiemodel zijn belangrijke nadelen verbonden. Gevolg is dat het RMC te weinig wordt bestuurd door de gezamenlijke gemeenten in de regio. Monitoring van de resultaten (effectrapportage) en ondersteuning van de lokale leerplichtuitvoering behoort tot de taken van het RMC. Juist op dit punt wreekt zich dat het RMC zich niet als een breed (bestuurlijk) gedragen regionale organisatie heeft ontwikkeld. Als instrument voor versterking van de regionale samenwerking blijft de rol van het RMC beperkt.

In de afweging welk model van samenwerking tot het beste resultaat kan leiden spelen twee factoren een bepalende rol:

- De mate waarin samenwerking tot verbetering leidt op concrete punten;
- De ambitie en bereidheid van gemeenten om daarin samen op te trekken.

Het laatstgenoemde punt behoeft nadere toelichting. De ambitie van de gemeente is geen eendimensionaal begrip. Op de eerste plaats kunnen ambities groeien, afnemen of bijgesteld worden. Op de tweede plaats is uit het onderzoek duidelijk geworden dat gemeenten niet één gedeelde opvatting hebben. Uit de interviews kwam naar voren dat per gemeente de opvattingen over samenwerking konden verschillen tussen bestuurder, manager, beleidsambtenaar en leerplichtambtenaar. Elk heeft eigen inzichten en belangen, die de opvatting over samenwerking kleuren. Het algemene beeld is dat er draagvlak is voor samenwerking, maar dat de basis van het benodigde vertrouwen, bekendheid en bereidheid nog smal is.

Op grond van genoemde afwegingen wordt voorgesteld om te kiezen voor een model van twee sporen: verbeteringsacties per gemeente en verbeteringsacties in regionaal verband. Het model – dat we hierna verder toelichten – is zowel realistisch als ambitieus. Het is realistisch in de zin dat het aansluit bij een nog niet sterk ontwikkelde basis voor samenwerking en voor een groot deel inzet op verbetering van de leerplichtuitvoering per afzonderlijke gemeente. Daarnaast is het model ambitieus door de verbeteringen per gemeente in te kaderen in een gezamenlijk actieplan, waarin naast aandacht voor de acties per gemeente er ook afspraken worden gemaakt over de zaken waar samenwerking noodzakelijk is voor verbetering. Op deze manier doet het model

van de twee sporen recht aan het belang dat gemeenten hechten aan hun eigen verantwoordelijkheid en kiest het tegelijk voor een krachtige gezamenlijke aanpak.

3.2 Gezamenlijk Actieplan Leerplicht

Twee sporen

De voorgestelde aanpak neemt als uitgangspunt het verbeteren van de leerplichtuitvoering. Voor een deel kan dat per gemeente opgepakt worden (spoor 1) en voor een deel is samenwerking daarvoor noodzakelijk (spoor 2).

Het eerste spoor heeft vooral betrekking op zaken die de gemeente zelf zal moeten aanpakken: de organisatie, positionering, verbinding beleid-uitvoering, formatie, aansturing, verslaglegging, bestuurlijke afspraken met onderwijs. Het onderzoek biedt per gemeente aanknopingspunten voor verbeteracties.

Bij het tweede spoor gaat het om zaken waarvoor samenwerking tussen de gemeenten noodzakelijk is om tot kwaliteitsverbetering te komen: eenduidigheid wetshandhaving (verzuimprotocol, verbalisering), gegevensuitwisseling grensoverschrijdende leerlingenstromen, uitwisseling inhoudelijke leerling-gegevens, overdracht dossiers, samenwerking in preventieve zorg, samenwerking leerplicht, kwalificatieplicht en RMC. Handhaving van de leerplicht is gedeeltelijk een gemeentegrens overstijgende taak. Samenwerking en uitwisseling zijn vereist voor een adequate aanpak.

De twee sporen staan niet los van elkaar. Het zal duidelijk zijn dat al te grote verschillen tussen de gemeenten onderling verdergaande onderlinge samenwerking in de weg zullen staan. Er is een zekere gemeenschappelijke basis nodig in de uitvoering, een minimumniveau van uitvoering, dat de opbouw van samenwerking mogelijk maakt. Daarom wordt het eerste spoor van de verbeteringen per gemeente geplaatst in een gezamenlijke ambitie om de leerplichtuitvoering op dat minimumniveau te brengen.

In een gezamenlijke verklaring (convenant) spreken partijen af, elk voor zich, de leerplichtuitvoering op een aantal concreet benoemde punten te zullen verbeteren. Daarbij hanteren zij één gezamenlijke norm voor het vereiste niveau. De afspraak geeft ook aan welke tijdsperiode de gemeenten daarvoor nodig hebben.

De acties per gemeente binnen spoor 1 houden niet automatisch in dat samenwerking op deze punten geen optie is. In tegendeel, veel van de acties per gemeente zouden baat hebben bij gezamenlijk optrekken van de gemeenten. Zo kan gewerkt worden aan een gemeenschappelijk format voor het leerplichtjaarverslag of kunnen leerplichtambtenaren samen aan professionalisering doen. Voor de acties binnen spoor 1 geldt echter dat de samenwerking vrijwillig is en dat elke gemeente zelf bepaalt op welke punten zij samen wil werken met de anderen.

Dat is anders met de punten in spoor 2. Op deze punten spreken partijen af dat zij in de toekomst tot gezamenlijke uitvoering zullen komen. Concreet betekent dat sluitende afspraken over gegevensuitwisseling, samenwerking tussen leerplichtambtenaren

in preventieve taken, eenduidige afspraken over handhaving. Op deze punten treden de gemeenten gezamenlijk op naar derden, zoals het Openbaar Ministerie en andere stakeholders.

Actieplan

Hoewel veel van de verbeteringen tijd vergen en samenwerking uiteindelijk ook moet groeien, wordt voorgesteld om een actieplan op te stellen met doelstellingen voor een periode van twee jaar. Het gevaar is groot dat ambities stranden in goede voornemens. Het lijkt daarom beter om de verbeteringen in te zetten als een project met een beperkte looptijd, concrete doelen en een op het project toegesneden organisatie. Voor het opstellen en uitvoeren van het actieplan worden de volgende stappen voorgesteld:

- Formuleren van de bestuurlijke opdracht tot het opstellen van het actieplan door het portefeuillehoudersoverleg onderwijs.
- Uitwerking van het actieplan op de volgende punten:
 - Bepaling onderwerpen spoor 1;
 - Formuleren van het basisniveau per onderwerp;
 - Bepaling van de actiepunten per gemeente;
 - In overleg met de afzonderlijke gemeenten vaststellen van een stappenplan per gemeente (inclusief planning);
 - Inventariseren van mogelijke punten van (vrijwillige) samenwerking op spoor 1;
 - Bepaling onderwerpen spoor 2;
 - Formulering van de doelen per onderwerp;
 - Bepaling van de actiepunten voor de regio;
 - In overleg met de gemeenten vaststellen van een gezamenlijk stappenplan voor de regio (inclusief planning);
 - Bespreking actieplan met stakeholders;
 - Vastleggen in het actieplan: concrete, meetbare doelen, periodieke verantwoordings- en evaluatiemomenten.
- Vaststellen van het actieplan door het portefeuillehoudersoverleg onderwijs (en bekrachtiging door de afzonderlijke gemeentebesturen); vastleggen van de afspraken in een convenant.
- Vaststellen van een schema voor verantwoording, evaluatie en bijstelling op bestuurlijk niveau.

Het actieplan is meer dan een verzameling losse actiepunten. In het vorige hoofdstuk is beschreven hoe de verschillende aspecten van de leerplichtuitvoering samenhangen: beleid en uitvoering, organisatie en professionalisering, aansturing en kwaliteit, doelen en resultaten. Daarom is het actieplan, wanneer aangenomen door de gemeentebesturen, ook bindend voor de gemeenten en de betrokken ambtenaren.

3.3 Voorwaarden voor het Actieplan

Het formuleren en vaststellen van het Actieplan is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van een reeks van verbeteringsacties op gemeentelijk en regionaal niveau. Maar het Actieplan is niet een voldoende voorwaarde voor succes. Om te voorkomen dat het plan het lot treft dat veel convenanten is beschoren, is het noodzakelijk een aantal voorwaarden te realiseren om het plan daadwerkelijk te laten slagen. De voorwaarden hebben betrekking op het bestuur, het beleid en de organisatie.

Bestuur

Uit de interviews met de leerplicht- en beleidsambtenaren komen tal van concrete punten naar voren waarop het leerplichtwerk verbeterd kan worden. Als direct betrokkenen weten zij waar de knelpunten liggen en wat er nodig is om de knelpunten aan te pakken. De inbreng van de direct betrokkenen bij het opstellen van het actieplan is daarom onontbeerlijk.

Toch is ook duidelijk dat de gewenste verbetering niet alleen van 'onderop' kan ontstaan. Zaken als beleid en organisatie vragen besluitvorming die niet bij de uitvoerenden ligt. Het zijn de gemeentebesturen die bepalen wat het basisniveau is dat zij gezamenlijk afspreken, welke punten zij per gemeente en welke zij gezamenlijk willen aanpakken. De besturen bepalen de kaders voor het actieplan, stellen de doelen vast en formuleren de opdracht voor de uitvoering van het actieplan.

Gezien de betrokkenheid van alle acht gemeenten is het van wezenlijk belang dat ook alle acht gemeenten bestuurlijke verantwoordelijkheid nemen voor het actieplan en dat de bestuurlijke aansturing vanuit de acht gemeenten gezamenlijk gebeurt. Het portefeuillehoudersoverleg (respectievelijk de stuurgroep RMC) stuurt de uitvoering van het actieplan bestuurlijk aan. Er wordt periodiek verantwoording afgelegd aan het portefeuillehoudersoverleg.

Beleid

Voor het opstellen en realiseren van het actieplan is beleidscapaciteit nodig. Zoals aangegeven draait het plan voor een groot deel om de samenhang tussen de verschillende aspecten. Ook de samenhang met verwante thema's als de CJG's en werk en inkomen is genoemd. Elke gemeente zal daarover zelf eigen gedachten willen formuleren, maar tegelijkertijd is er ook de kans om samen na te denken over beleidsdoelen, kaders en specifieke richtlijnen. Behalve nauw overleg tussen leerplichtambtenaren is het daarom van belang dat ook betrokken beleidsambtenaren gezamenlijk aan het actieplan werken.

Organisatie

Voorgesteld is om het actieplan als een project uit te voeren, dat wil zeggen met een concreet doel, een beperkte looptijd en krachtige uitvoeringsorganisatie. De uitvoering

van het plan ligt deels bij de afzonderlijke gemeenten, maar voor een groot deel is het een gezamenlijke taak. Dat geldt voor de onderwerpen in spoor 2, maar ook voor de ondersteuning en monitoring van spoor 1. De uitvoeringsorganisatie heeft als belangrijkste taken:

- Integrale aansturing van alle onderdelen van het plan (spoor 1 en 2);
- Ondersteuning van gemeenten bij de uitvoering van acties spoor 1;
- Monitoring acties spoor 1;
- Organiseren en ondersteunen van regionale overleggen op uitvoerings-, beleids- en bestuurlijk niveau;
- Coördineren en ondersteunen van vrijwillige samenwerking tussen gemeenten spoor 1;
- Organiseren en uitvoeren acties spoor 2;
- Monitoring acties spoor 2;
- Verbinden van de leerplichtacties met kwalificatieplicht en RMC;
- Periodieke rapportage aan de stuurgroep.

Gezien de ervaringen in de regio wordt voorgesteld om het 'RMC-bureau' als uitvoeringsorganisatie aan te wijzen. Het RMC is reeds een regionale organisatie, bekostigd uit regionaal toegewezen middelen en met een duidelijke (wettelijke) regionale taakstelling. De uitvoering van de kwalificatieplicht is reeds ondergebracht bij het RMC. En daarnaast heeft het RMC al een vergelijkbare functie als aanjager, ondersteuner en coördinator in de regio. Tot slot is bij het RMC de benodigde expertise aanwezig om het actieplan op te stellen en uit te voeren.

Een wezenlijke voorwaarde voor de inzet van het RMC als uitvoeringsorganisatie is dat de positionering van het RMC in de regio aangepast wordt. Zoals aangegeven is het RMC goed georganiseerd, maar leidt de nauwe verbondenheid met de contactgemeente ertoe dat het RMC zich onvoldoende als bureau *van de regio* kan ontwikkelen. Die positie is juist op dit punt cruciaal, omdat het RMC als uitvoerder van het actieplan tussen de gemeenten moet staan en bestuurlijk aan alle gemeenten verantwoording moet (kunnen) afleggen. Om de rol te kunnen vervullen als regionale uitvoeringsorganisatie, onder directe verantwoordelijkheid van de acht gemeenten, moet het RMC meer in de regio worden geplaatst. Voorgesteld wordt daarom:

- Het RMC te positioneren als regionale organisatie (bureau) onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de acht gemeenten.
- Het RMC dientengevolge los(ser) te maken van de gemeente Smallingerland, waarbij:
 - Het personeel in dienst blijft van de contactgemeente en er met de overige gemeenten afspraken worden gemaakt over de kosten en risicodekking;

- Het RMC een zelfstandige organisatie-eenheid wordt met een eigen integraal verantwoordelijke manager;
- Er geen directe verantwoordelijkheidslijnen lopen tussen de gemeentelijke organisatie van Smallingerland en het RMC-bureau.
- Het RMC vanuit de contactgemeente voor een periode van een jaar te ondersteunen bij de verzelfstandiging en herpositionering; voor deze ondersteuning middelen te reserveren uit het regionale budget.

Op deze wijze kan de kracht van de RMC-organisatie worden behouden, terwijl tegelijk het RMC een breder draagvlak bij de regiogemeenten krijgt. Voor de versterking van de leerplichtuitvoering en de samenwerking is dat een wezenlijke voorwaarde. De positionering van het RMC als een meer regionale organisatie vraagt een actieve en verantwoordelijke opstelling van alle regiogemeenten. De belangen en verplichtingen van de contactgemeente Smallingerland moeten adequaat afgedekt worden. Dat kan alleen als de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen.

In dit hoofdstuk is een model geschetst dat realistisch en ambitieus is genoemd. Het start in de realiteit van de regionale situatie. Die biedt verschillende positieve aanknopingspunten voor versterking van de leerplichtfunctie en geeft ook een aantal beperkingen aan. Daarom wordt gekozen voor een aanpak die gemeenten zelf ruimte biedt. Tegelijk is het model ambitieus. Het spreekt bestuurders en uitvoerders aan op het wegnemen van de belangrijkste tekortkomingen in de huidige leerplichtuitvoering: in de nabije toekomst moet de leerplicht voor alle kinderen en jongeren in de regio op gelijke manier gelden. Verzuim en uitval moeten verder teruggebracht worden. Dat kan alleen wanneer gemeenten ook de handen ineen slaan en samen willen werken aan verbetering.

Deel 2

4 Normatief model Leerplicht / RMC

In deel 2 zijn de rapportages van de acht afzonderlijke gemeenten opgenomen. Voorafgaand aan de gegevens over de gemeenten wordt eerst het zogenaamde *normatieve model leerplicht / RMC* gepresenteerd in de vorm van vragen en antwoorden. De norm is een streefdoel, dat past bij een zo goed en duurzaam mogelijke inrichting en uitvoering van de leerplicht- en RMC-functie.

Voor elk van de gemeenten is gekeken hoe de huidige situatie zich verhoudt tot het normatieve model. Hoe zijn respectievelijk beleid, taken, organisatie en resultaten ontwikkeld in de gemeente? Voor het antwoord op die vraag is per gemeente een quick scan uitgevoerd. Er is gesproken met leidinggevenden, beleidsmakers en uitvoerders. De uitkomsten van de gesprekken zijn kort weergegeven met een 'score' ten opzichte van het normatief model en een korte toelichting. De score en korte omschrijving doen uiteraard niet volledig recht aan de vaak meer complexe en genuanceerde achtergrond en ontwikkeling per gemeente. Ze zijn dan ook vooral bedoeld als indicatie voor de punten waarop de gemeente de eigen leerplicht- en RMC-functie zou kunnen versterken.

De scores worden per onderwerp weergegeven. Er zijn 17 onderwerpen. Elk onderwerp wordt op verschillende punten beoordeeld. De score per onderwerp omschrijven we als een fase van ontwikkeling. We onderscheiden ruwweg vier fasen:

Fase I = nog zwak ontwikkeld, op vrijwel alle punten nog niet volgens de norm

Fase II = in ontwikkeling, op minder dan de helft van de punten (bijna) volgens de norm

Fase III = in ontwikkeling, op meer dan de helft van de punten (bijna) volgens de norm

Fase IV = op alle punten volgens norm

Het gaat daarbij, nogmaals, om aan te geven waar actie zinvol en noodzakelijk is – niet om de precieze score als maat voor de ontwikkeling.

Een belangrijk doel van het werken met een gemeenschappelijk normatief model is het creëren van een gelijkgerichte ontwikkeling in de acht gemeenten. Wanneer de gemeenten, eventueel in verschillende snelheden, zich in gelijke richting ontwikkelen, dan wordt de huidige en toekomstige samenwerking en uitwisseling vele malen nuttiger en effectiever.

Wat is de vraag?	Wat is de norm?
Beleid	
1. Is er beleid geformuleerd op het gebied van onderwijs en jeugd? Is daarin aangegeven wat de rol van Leerplicht/RMC moet zijn?	1. In het beleid is aangegeven hoe problemen rondom onderwijs en jeugd (verzuim, uitval) aangepakt worden en wat de rol van Leerplicht/RMC daarbinnen is.
2. Is er specifiek voor Leerplicht/RMC beleid geformuleerd? Denk aan: - welke taken, welke prioriteiten - doelstellingen voor LP/RMC - afspraken met onderwijsveld	2. Er is een duidelijk beleidskader voor Leerplicht/RMC, waarin is aangegeven welke taken en doelstellingen gerealiseerd moeten worden, welke prioriteiten gesteld worden in de taken/doelen. Op beleidsmatig en bestuurlijk niveau worden afspraken gemaakt met het onderwijsveld over bijv. preventie, melding. Vergelijkbare afspraken zijn er omtrent schoolmaatschappelijk werk en verwante werksoorten.
3. Wordt regelmatig gekeken wat het beleid heeft opgeleverd (evaluatie) en hoe het beleid bijgesteld moet worden?	3. Het beleid met betrekking tot Leerplicht/RMC doorloopt een beleidscyclus en wordt periodiek beoordeeld en bijgesteld.
4. Wordt het beleid inzake Leerplicht/RMC afgestemd met andere partijen, zoals de andere gemeenten in de (sub)regio, het onderwijsveld, hulpverlening?	4. Bij de vaststelling en herijking van het beleid betreft de gemeente de andere gemeenten in de (sub)regio om het beleid onderling af te stemmen. Bij de vaststelling en herijking van het beleid worden relevante partijen, zoals het onderwijs en de hulpverlening, betrokken.

Taken	
5. Welke taken worden uitgevoerd? - preventieve taken - curatieve taken - repressieve taken (procesverbaal) - administratieve taken - overige taken	5. De leerplicht/RMC-uitvoering omvat drie kerntaken: preventie, curatie en repressie. Onder dat laatste wordt verstaan de juridische kant van het werk. Aan elk van de taken wordt uitvoering gegeven. Preventie en curatie/repressie wegen even zwaar.
6. Is er sprake van samenhang in de taken? Zijn er prioriteiten in de uitvoering van de taken? Hoe worden die prioriteiten gesteld?	6. De taken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Er is sprake van een integrale taakuitvoering, waarbij alle instrumenten op het gebied van preventief, curatief/repressief werken ingezet worden.
7. Hoe is het werk georganiseerd? - hoe wordt de werklust verdeeld (caseload) - welke werkmethodeken worden gebruikt - hoe wordt samenwerking vormgegeven	7. Er is een duidelijk systeem voor bepaling van de werklustverdeling (normering per activiteit, monitoring caseload per medewerker). Er wordt gewerkt volgens afgesproken methodeken, waardoor het werk overdraagbaar en beter beheersbaar wordt. Er wordt gewerkt met protocollen, zodat er een zekere uniformiteit in de aanpak is. Er is een goede informatie-uitwisseling en werkoverdracht.
8. Wat is de kwaliteit van de taakuitvoering? - wat zijn knelpunten - wat blijft er liggen - wat zijn sterke punten	8. Er is altijd een spanning tussen de taken en ambities en de feitelijke mogelijkheden om die te realiseren. Knelpunten zijn bekend. Er is een plan om knelpunten aan te pakken. Er worden duidelijke keuzes gemaakt welke knelpunten wel of niet aangepakt worden. Sterke punten worden herkend en gewaardeerd.

Organisatie	
9. Hoe is de afdeling/medewerker Leerplicht/RMC gepositioneerd binnen de gemeentelijke organisatie? Waar is Leerplicht/RMC ondergebracht?	9. Er is een inhoudelijke keuze gemaakt voor de positionering van de afdeling/medewerker Leerplicht/RMC. De positionering is zo gekozen dat Leerplicht/RMC goede verbindingen heeft met de relevante beleidsafdeling(en).
10. Hoe is de aansturing/management van Leerplicht/RMC vormgegeven?	10. Het management van Leerplicht/RMC is zowel inhoudelijk als organisatorisch verantwoordelijk. Er is continuïteit in de aansturing. Het management is inhoudelijk op de hoogte en betrokken. Het management stuurt daadwerkelijk op beleid en taakuitvoering.
11. Hoeveel formatie is er beschikbaar voor Leerplicht? Hoeveel voor RMC? Wat is de feitelijk bezetting van de beschikbare formatie (ziekte, onvervulde vacatures)?	11. De omvang van de formatie voldoet tenminste aan de richtlijn van Ingrado. Voor preventieve taken en professionalisering is (tijdelijk) additionele formatie beschikbaar. De formatieplaatsen zijn daadwerkelijk ingevuld en de bezetting heeft continuïteit.
12. Wat is de professionaliteit van de uitvoering? - zijn medewerkers geschoold - zijn alle medewerkers BOA - is er een plan voor professionalisering	12. In een professionele Leerplicht/RMC-organisatie zijn de medewerkers geschoold en toegerust voor hun taak. Medewerkers zijn breed inzetbaar en kunnen elkaar vervangen. Alle Leerplichtmedewerkers zijn BOA. Er wordt planmatig gewerkt aan verder professionalisering.
13. Is er, op uitvoeringsniveau, afstemming of samenwerking met andere gemeenten binnen de (sub)regio?	13. Leerlingen zitten niet altijd binnen de eigen gemeente op school. Er is een goede samenwerking met andere gemeenten in de regio. Er zijn duidelijk afspraken over hoe zaken worden opgepakt. Er is regelmatig afstemming over de uitvoering.

Resultaten	
<p>14. Is de signalering van verzuim en uitval dekkend? Is van alle kinderen/jongeren in de gemeente bekend of zij naar school gaan en/of zij een startkwalificatie hebben behaald? Is de melding van scholen dekkend en accuraat?</p>	<p>14. Zicht op de werkelijk aard en omvang van het probleem is de eerste stap naar een oplossing. Er zijn duidelijke afspraken met de scholen over signalering en melding. De afspraken worden nageleefd. Leerplicht/RMC heeft een compleet overzicht van de scholingssituatie van alle inwoners die binnen de Leerplicht/Kwalificatieplicht en RMC-regelgeving vallen.</p>
<p>15. Wat zijn de 'prestatiecijfers' van Leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - totale caseload Leerplicht² - totaal aantal absoluut verzuim - totaal aantal relatief verzuim - totaal aantal vrijstellingen - totaal aantal vervangende leerplicht - succesvolle herplaatsingen - aantal PV's 	<p>15. Er wordt gewerkt met heldere indicatoren die aangeven hoeveel en wat voor werk verzet is door Leerplicht/RMC. De cijfers zeggen niet alles over de inhoud, de zwaarte en het werkelijk succes van het werk. Zij geven echter wel houvast bij het bepalen welke doelen belangrijke en haalbaar zijn. De cijfers worden vergeleken met die van andere gemeenten om te zien waar afwijkingen zijn en wat de achtergrond daarvan is.</p>
<p>16. Wat zijn de structurele effecten van Leerplicht/RMC?</p> <ul style="list-style-type: none"> - opbouw preventieve structuur - opbouw curatieve structuur 	<p>16. Leerplicht/RMC behandelt niet louter individuele gevallen. Er wordt met samenwerkingspartners gebouwd aan een goede structuur voor preventie in het onderwijs en aan een structuur voor opvang van verzui-mers/uitvallers in samenwerking met onder meer de hulpverlening en partijen zoals Jongerenloket, CWI.</p>
<p>17. Wat zijn de kwantitatieve effecten van Leerplicht/RMC?</p> <ul style="list-style-type: none"> - terugdringen verzuim - terugdringen voortijdig schoolverlaten 	<p>17. Uiteindelijk wordt het resultaat van Leerplicht/RMC bepaald door de mate waarin verzuim en uitval teruggedrongen zijn. Leerplicht/RMC zijn daarin wel een belangrijke, maar niet de meest bepalende partij. Dat is het onderwijs. Het behalen van succes of het uitblijven daarvan zijn beide niet louter aan Leerplicht/RMC toe te rekenen. Wel wordt er periodiek een analyse gemaakt, samen met de partners, over de bereikte effecten en ieders bijdrage daarin.</p>

2 Caseload: totaal aantal cases waarbij een actie is ondernomen door de leerplichtambtenaar in de vorm van een contactmoment met of over de jongere (gesprek, mail).

4.1 Gemeente Achtkarspelen

Bevindingen Gemeente Achtkarspelen

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid		X			Gemeente heeft lange traditie van onderwijsbeleid met name gericht op PO. De gemeente heeft van oudsher omvangrijke problematiek van onderwijsachterstanden. Ook na grotendeels wegvallen rijkssubsidie hoge prioriteit in gemeentelijk beleid. LP/RMC wel meer aandacht, maar geringe rol in beleid.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid		X			Onder impuls van RMC wel meer aandacht en capaciteit voor LP. LP is benoemd als één van de prioriteiten in beleidsnotitie 2006. Er zijn geen specifieke eigen beleidsdoelen geformuleerd voor LP.
3. Evaluatie en bijstelling beleid		X			Jaarverslag LP verschijnt jaarlijks. Er is geen systematische evaluatie en koppeling naar beleid.
4. Afstemming leerplicht/RMC- beleid met andere partijen			X		Er is een regionaal afstemmingsoverleg. Werkcontacten met partijen zijn goed. Aanzet voor samenwerking met Sozawe onder impuls van RMC. Functioneert, maar moet zich nog verder ontwikkelen.

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken			X		Preventie in PO en voorschoolse is goed ontwikkeld. In VO redelijk goed. Opvolging meldingen gaat redelijk goed. Weinig proces-verbaal. PV wordt ingezet als laatste middel. De administratie is nog niet op orde, maar er wordt gewerkt aan verbetering.
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			De leerplichtambtenaren verdelen onderling hun werk en stellen zelf hun prioriteiten. Er is geen planmatige manier van werken gebaseerd op vooraf bepaald beleid. Er is geen directe aansturing op de uitvoering van het werk door een leidinggevende.
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			Verdeling werk gaat in onderling overleg. De LP-ambtenaar functioneert als 'kleine zelfstandige'. De uitvoering van het werk is gebaseerd op eigen inzicht en ervaring. Er is geen meer systematische, methodische manier van werken.
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)		X			Knelpunten zijn wel bekend. De aanpak van de knelpunten is afhankelijk van de extra inzet door gemeente (formatie, middelen). De LP-ambtenaren en betrokken beleidsambtenaar hebben daar relatief weinig invloed op.

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie			X		Uitvoering en beleid zitten (ook fysiek) heel dicht bij elkaar. Er is goede afstemming en samenwerking vooral door persoonlijke contacten. Er wordt (nog) niet echt planmatig samengewerkt.
10. Aansturing van leerplicht/RMC		X			Er is één aansturing voor de hele sector, waaronder LP. De verantwoordelijke leidinggevende blijft wel graag op de hoogte, maar er is geen gerichte aansturing op LP.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC				X	32 uur/week LP-ambtenaar 16 uur/week LP-administratie De formatie voor leerplicht voldoet aan de richtlijn van Ingrado.
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)			X		LP-ambtenaren zijn BOA. Hoewel niet planmatig is er veel gedaan aan professionalisering en zijn er verschillende cursussen gevolgd.
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau		X			Er zijn wel enkele goede aanzetten voor bovengemeentelijke afstemming. Er is periodiek overleg. Het ontbreekt nog aan goed functionerende werkafspraken. Lastig punt is dat de scholen in de gemeente bij verschillende Samenwerkingsverbanden VO (ook buiten de gemeente) zijn aangesloten en daardoor eigen werkwijzen en regelingen kennen.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen		X			Melding door scholen is het laatste jaar verbeterd. Het kan echter nog veel beter. Meeste scholen werken goed mee, maar geen zicht op of de melding echt dekkend is. Registratie door gemeente is niet sluitend. Cijfers zijn (nog) niet betrouwbaar. Problemen met invoering nieuw systeem. VSV wordt aan RMC overgelaten.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)			X		De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: 86 (in 08/09: 151) - totaal aantal absoluut verzuim: 2 - totaal aantal relatief verzuim: 44 - totaal aantal vrijstellingen: 5 - totaal aantal vervangende leerplicht: 11 - succesvolle herplaatsingen: onbekend - aantal PV's: 3
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)			X		Vooral in PO en voorschools is veel opgebouwd aan preventie. Lange traditie van onderwijsachterstandenbeleid. In VO actief in div. teams (zat, pcl, rmc).
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Geen goed zicht op de cijfers. Eigen LP/RMC-cijfers wijken af van de OCW-cijfers. Onduidelijk waarom. Er wordt niet naar de cijfers gekeken voor mogelijke effecten van beleid.

4.2 Gemeente Heerenveen

Bevindingen Gemeente Heerenveen

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid		X			Gemeente heeft wel jeugd/onderwijsbeleid geformuleerd. LP/RMC worden wel genoemd, maar hebben geen specifieke rol in beleid.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid		X			Er is nog onvoldoende een duidelijk beleidskader specifiek voor leerplicht/RMC, waarin is aangegeven welke doelstellingen gerealiseerd moeten worden en welke prioriteiten gesteld worden in de taken doelstellingen.
3. Evaluatie en bijstelling beleid		X			Prestaties van leerplicht worden incidenteel wel bekeken (jaarverslag), maar niet structureel gemeten. Er is geen systematische evaluatie en koppeling naar beleid.
4. Afstemming leerplicht/RMC- beleid met andere partijen			X		Er is een regionaal afstemmingsoverleg. In voorkomende gevallen komen beleidsstukken 'in het veld' (in samenwerking met relevante partijen, zoals onderwijs en hulpverlening) tot stand, maar uiteindelijk ligt de verantwoordelijkheid toch bij de gemeente. De andere gemeenten in de regio worden niet structureel betrokken bij de vaststelling en herijking van het beleid inzake leerplicht.

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken		X			Nadruk in uitvoering ligt bij preventie (60%) en minder bij curatieve taken (40%). Actieve deelname in ZAT's en buurtnetwerken PO. Er is te weinig capaciteit en daardoor blijft deel van het werk liggen. Er kan niet altijd een goede/snelle opvolging gegeven worden aan meldingen. Deel blijft liggen Er is een inhaalslag gemaakt met de administratie. Maar deel administratieve taken blijft noodgedwongen liggen. Relatief weinig processen-verbaal, want te veel administratieve last en te weinig concreet resultaat.
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			De twee leerplichtambtenaren moeten zelf bepalen waaraan zij prioriteit geven. Er is geen beleidsmatige keuze over de inzet van de uitvoeringscapaciteit.
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			Het werk wordt in onderling overleg verdeeld. Er wordt samen bepaald wat het meest belangrijk is en daardoor kan flexibel gewerkt worden. Er is geen meer systematische werkverdeling of methodische manier van werken.
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)		X			Er is meer werk te doen dan er uitvoeringscapaciteit beschikbaar is. Concrete knelpunten zouden vertaald moeten worden naar beleidsvoorstellen, maar dat gebeurt onvoldoende.

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie	X				De afstand tussen uitvoering en beleid is groot. De fysieke afstand is een duidelijke belemmering. Er is nog te weinig overleg en het is onduidelijk wie wat doet. Daardoor blijven knelpunten en nieuwe ontwikkelingen liggen (bijv. inzet rondom 16/17-jarigen)
10. Aansturing van leerplicht/RMC		X			Leerplicht valt onder het afdelingshoofd Handhaving. Er is geen directe aansturing op leerplicht. In de afgelopen vijf jaar is er veel wisseling van management geweest.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC			X		48,4 uur/week (1,34 FTE) LP-ambtenaar 12 uur/week (0,33 FTE) LP-administratie 2 uur/week (0,06 FTE) LP/RMC-beleid 2 uur/week (0,06 FTE) LP/RMC-coördinatie De formatie voor leerplicht blijft iets achter bij de richtlijn van Ingrado.
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)		X			Eén van beide leerplichtambtenaren is BOA en heeft de basiscursus lpa gevolgd. Andere lpa heeft de vakopleiding gedaan. Er zijn tevens individuele scholingsmogelijkheden als daaraan behoefte bestaat.
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau		X			De samenwerking met andere gemeenten wordt als positief ervaren. Wel blijft de terugkoppeling vanuit leerlingoverleggen een punt van aandacht Er was/is vanuit Heerenveen bezwaar tegen de keuze die is gemaakt om de leerplichtuitvoering in het MBO centraal onder te brengen bij het RMC. Heerenveen had goede contacten binnen het 'eigen' MBO-veld.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen		X			Verreweg de meeste meldingen komen uit het VMBO. Het PO meldt vaak (te) laat. Vermoedelijk is er sprake van meer verzuim dan gemeld wordt in havo en vwo. Er is sprake van ongeveer 50 gevallen van absoluut verzuim, welke in beeld zijn.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)			X		De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: 560 - totaal aantal absoluut verzuim: 7 - totaal aantal relatief verzuim: 217 - totaal aantal vrijstellingen plus vervangende leerplicht: 7 - succesvolle herplaatsingen: onbekend - aantal PV's: 13
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)			X		Preventief is met name de zorgstructuur rondom en in de scholen steeds beter ontwikkeld. LP heeft daarin een duidelijk toegevoegde waarde. De nadruk op preventie gaat enigszins ten koste van de curatieve inzet.
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Waar mogelijk wordt samenwerking gezocht tussen lp en RMC. Hoe meer de lpa zichtbaar is op school, hoe meer er gemeld wordt. Na overgang naar MBO wordt uitval zichtbaar; wie registreert (relatief verzuim/vsv?) Er zijn geen cijfers bekend over aantallen relatief verzuim t.o.v. vsv.

4.3 Gemeente Ooststellingwerf

Bevindingen Gemeente Ooststellingwerf

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid		X			Er is beleid geformuleerd op het gebied van onderwijs en jeugd. Hierin wordt leerplicht wel genoemd, maar er is geen verdere uitwerking aan gegeven.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid			X		Concrete taken en doelstellingen zijn niet voldoende vertaald in beleid. Afspraken met onder meer scholen zijn er vooral in de dagelijkse praktijk, maar in de regiegroep Lokaal Stimuleringsbeleid, waarin o.a. schoolbesturen, schoolmaatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg vertegenwoordigd zijn, worden ook bestuurlijke afspraken gemaakt.
3. Evaluatie en bijstelling beleid		X			Prestaties van leerplicht worden incidenteel wel bekeken (jaarverslag), maar niet structureel gemeten. Vanaf de tweede helft van 2009 wordt gestart met een periodieke meting.
4. Afstemming leerplicht/RMC- beleid met andere partijen			X		Er is een regionaal afstemmingsoverleg lokaal onderwijsbeleid, maar de andere gemeenten in de regio worden niet structureel betrokken bij de vaststelling en herijking van het beleid inzake leerplicht. Er zijn wel bestuurlijke afspraken gemaakt in de regiegroep Lokaal Stimuleringsbeleid (in deze groep wordt ook de Lokale Educatieve Agenda opgesteld).

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken			X		Er wordt uitvoering gegeven aan de kerntaken preventie, curatie en repressie. De leerplichtambtenaar start m.i.v. september 2009 met de BOA-opleiding. Het opmaken van een proces verbaal wordt nu nog uitbesteed aan de politie. De administratie moet verder op orde gebracht worden en de preventieve taken moeten verder uitgebouwd worden.
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			Alhoewel er aanzetten zijn, is er nog geen sprake van een integrale taakuitvoering met duidelijke prioriteiten binnen de verschillende taken. Prioriteiten in de taken zijn nu nog te veel individuaafhankelijk en niet vastgelegd in beleid.
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			In schooljaar 2008/2009 is de ambtsinstructie vastgesteld. In het kader van deze instructie worden in schooljaar 2009/2010 protocollen vastgesteld voor zowel de leerlingenadministratie als de leerplichtuitvoering. De leerplicht in Ooststellingwerf wordt uitgevoerd door één medewerker (plus een administratieve kracht) en de gemeente is daardoor kwetsbaar voor situaties van uitval bij de uitvoering van leerplichttaken. Bij kortdurende uitval kan de administratieve kracht de continuïteit van leerplicht waarborgen, maar bij langdurige uitval is de continuïteit van leerplicht niet gewaarborgd.
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)		X			Knelpunten zijn bekend. Tot nu zijn knelpunten niet structureel aangepakt. Dit heeft onder andere te maken met een wisseling in afdelingshoofden (overgangssituatie met tijdelijke afdelingshoofden). Er wordt een nieuw afdelingshoofd geworven.

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie			X		Er is een goede interactie tussen beleid en uitvoering en de positionering van leerplicht is zo gekozen dat er goede verbindingen zijn met de relevante beleidsterreinen. Aandachtspunt is de voeding van de uitvoering door beleid en de ondersteuning en aansturing door een afdelingshoofd.
10. Aansturing van leerplicht/RMC	X				Er is geen continuïteit in de aansturing (veel wisselingen in afdelingshoofden). Er wordt een nieuw afdelingshoofd geworven. Tot die tijd is de leerplichtambtenaar zelfsturend en zowel inhoudelijk als organisatorisch verantwoordelijk.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC			X		Totaal 39 uur/week voor leerplicht (leerplichtambtenaar 24 uur, administratieve kracht 13 uur, beleidsmedewerker 2 uur). De bezetting heeft weinig continuïteit gehad, vanwege ziekte leerplichtambtenaar en administratieve kracht. De formatie voor leerplicht blijft iets achter bij de richtlijn van Ingrado.
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)		X			De leerplichtambtenaar is geschoold en toegerust voor de leerplichttaken. De leerplichtambtenaar is geen BOA, maar het plan is om van start te gaan met de BOA-opleiding. Er wordt (nog) onvoldoende planmatig gewerkt aan verdere professionalisering.
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau		X			Er is op uitvoeringsniveau een goede samenwerking met andere gemeenten in de regio. Er is onder andere een regionaal afstemmingsoverleg leerplicht, maar de leerplichtambtenaar heeft daar vanwege ziekte al een tijd niet aan deelgenomen. Er zijn weinig structurele en vastgelegde afspraken over de afstemming.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen		X			De signalering van verzuim en uitval is niet dekkend. De scholen melden (nog) niet dekkend en accuraat. Er is vorig jaar een grote slag gemaakt met het opschonen van de leerplichtadministratie. Grote vervuilingen zijn er uit gehaald, maar de leerplichtadministratie is (nog) niet op orde en is nog niet ondersteunend aan de leerplichtuitvoering.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)			X		De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: 97 - totaal aantal absoluut verzuim: 3 - totaal aantal relatief verzuim: 40 - totaal aantal vrijstellingen: 6 - totaal aantal vervangende leerplicht: 0 - succesvolle herplaatsingen: 97 - aantal PV's: 2 Er is al een paar jaar geen leerplichtjaarverslag (met de cijfers) opgesteld. Over schooljaar 07/08 is er weer een leerplichtjaarverslag opgesteld. De cijfers worden niet vergeleken met die van andere gemeenten om te zien waar afwijkingen zijn en wat de achtergrond daarvan is. Doelstelling is om te investeren in de administratie, zodat vergelijken van cijfers mogelijk wordt.
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)		X			In het kader van preventie en curatie zijn er verschillende aanzetten (ZAT, buurtnetwerken, Sociaal Team Jongeren (tot 18 jaar en 18+, voorzieningen voor jongeren die niet meer naar school terug kunnen/willen). De leerplichtambtenaar werkt nauw samen met de preventiemedewerker van de gemeente. Er kan (nog) niet gesproken worden van een preventieve en curatieve 'structuur'.
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Kwantitatieve effecten in termen van het terugdringen van verzuim en uitval zijn niet in beeld. Er wordt niet periodiek, samen met de partners, een analyse gemaakt over de bereikte effecten en ieders bijdrage daarin.

4.4 Gemeente Opsterland

Bevindingen Gemeente Opsterland

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid			X		Er is een onderwijsvisiedocument (tot 2020). Momenteel wordt in werkgroepen integraal jeugdbeleid geformuleerd, waarvan onderwijs een onderdeel is. LP/RMC worden wel genoemd, maar de nadere uitwerking daarvan is een aandachtspunt.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid			X		Er is nog onvoldoende een specifiek beleid voor leerplicht, waarin is aangegeven welke taken en doelstellingen gerealiseerd moeten worden en welke prioriteiten gesteld worden in de taken/doelen. Afspraken met o.m. scholen, jeugdhulpverlening e.d. zijn er in de praktijk en ook op beleidsmatig en bestuurlijk niveau. Er is vanuit het lokaal onderwijsbeleid een 'overleggroep onderwijs en jeugd' opgericht, waarin 15 maatschappelijke organisaties participeren (onderwijs, jeugd(gezondheids)zorg, (school)maatschappelijk werk, thuiszorg, WSNS, bibliotheek, kinderopvang, peuterspeelzalen en welzijn). Deze organisaties hebben in 2007 een convenant getekend. Er is twee keer per jaar een bestuurlijk overleg en 'onder' deze overleggroep opereren werkgroepen (bijvoorbeeld gericht op taal, sociaal emotionele ontwikkeling van met name kinderen in de leeftijd van 0-16 jaar en hun ouders).
3. Evaluatie en bijstelling beleid			X		Prestaties van leerplicht werden voorheen beschreven in een uitgebreid verslag met beleidsaanbevelingen. Zo'n uitgebreid verslag vindt de gemeenteraad nu niet meer nodig, omdat zij elk jaar de effectrapportage (met een specifieke paragraaf over Opsterland) en het actieplan aangeboden krijgen. Het college krijgt jaarlijks een voortgangrapportage over het lokale onderwijsbeleid. Deze rapportage staat bij de cie. 'Mienskip' op de agenda.
4. Afstemming leerplicht/RMC-beleid met andere partijen			X		Er is een regionaal afstemmingsoverleg lokaal onderwijsbeleid, maar de andere gemeenten in de regio worden niet structureel betrokken bij de vaststelling en herijking van het beleid inzake leerplicht. De convenantpartijen (zie punt 2) worden betrokken bij de vaststelling en herijking van het beleid (het bestuur bepaalt, in afstemming met de werkgroepen, welke activiteiten worden uitgevoerd).

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken			X		<p>Er wordt uitvoering gegeven aan de kerntaken preventie, curatie en repressie. Preventie is goed ontwikkeld. Er zijn twee basisschoolnetwerken, (bovenschoolse) zorgteams, clusteroverleggen (kinderen 0-6 jaar), een VTO-team van ontwikkelingsstoornissen) en een sociaal team.</p> <p>In het kader van RMC-beleid is er maandelijks overleg tussen leerplicht, trajectbegeleider RMC, sociale zaken, reïntegratiebedrijf en werkbedrijf, waarin aangemelde jongeren worden besproken.</p> <p>De leerplichtambtenaar doet geen gesprekken op scholen en participeert alleen in de ZAT's als de aanwezigheid van leerplicht nodig is. De administratie heeft te weinig capaciteit en continuïteit, waardoor veel dingen blijven liggen. Leerplichtambtenaar zet in op het verkrijgen van meer formatie.</p>
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			<p>Alhoewel er aanzetten zijn, is er nog geen sprake van een integrale taakuitvoering met duidelijke prioriteiten binnen de verschillende taken. Prioriteiten in de taken zijn nu nog te veel individuaafhankelijk en niet vastgelegd in beleid.</p>
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			<p>Er wordt niet gewerkt met vaststaande methodieken en protocollen.</p> <p>De leerplicht in Opsterland wordt uitgevoerd door één medewerker (plus een administratieve kracht) en de gemeente is daardoor kwetsbaar voor situaties van uitval bij de uitvoering van leerplichttaken. De continuïteit van leerplicht is niet gewaarborgd.</p>
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)		X			<p>Knelpunten zijn bekend. Tot nu zijn knelpunten niet structureel aangepakt.</p>

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie				X	De leerplichtambtenaar houdt zich bezig met zowel beleid als uitvoering. De positionering van leerplicht is zo gekozen dat er goede verbindingen zijn met de relevante beleidsterreinen. Elke week is er overleg tussen de beleidsmedewerkers en er is een goede afstemming met de relevante beleidsterreinen.
10. Aansturing van leerplicht/RMC		X			Het afdelingshoofd staat boven een zeer brede afdeling, waarin veel verschillende beleidsmedewerkers functioneren. Het afdelingshoofd is inhoudelijk niet goed op de hoogte en betrokken. De leerplichtambtenaar is zelfsturend. Er zijn wel korte lijnen met de wethouder.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC		X			Totaal 40 uur/week voor leerplicht (leerplichtambtenaar 20 uur, administratieve kracht 20 uur). De bezetting van de administratie heeft weinig continuïteit, omdat de administratieve kracht regelmatig ziek is. Als gevolg daarvan blijven er veel dingen liggen (bijvoorbeeld een ronde langs de scholen). De leerplichtambtenaar wil er graag 24 uur bij voor leerplicht. De formatie voor leerplicht voldoet niet aan de richtlijn van Ingrado.
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)			X		De leerplichtambtenaar is geschoold (o.a. vakopleiding leerplicht), heeft veel ervaring en is BOA en dus toegerust voor de leerplichttaken. Er wordt niet planmatig gewerkt aan verdere professionalisering. De leerplichtambtenaar is zelf verantwoordelijk voor verdere professionalisering en daar is ook ruimte voor.
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau		X			Er is op uitvoeringsniveau een redelijk goede samenwerking met andere gemeenten in de regio. Er is onder andere een regionaal afstemmingsoverleg leerplicht, maar de leerplichtambtenaar neemt daar niet meer aan deel (het overleg vindt plaats op een morgen dat de leerplichtambtenaar andere verplichtingen heeft). Er zijn geen structurele en vastgelegde afspraken over de afstemming.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen			X		Er is een redelijk beeld van verzuim en uitval en van de scholingssituatie van de inwoners die binnen de leerplicht vallen. De leerplichtadministratie is goed op orde en is gekoppeld aan het de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA). De scholen melden niet goed, maar door regelmatig contact met de scholen worden de benodigde gegevens achterhaald.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)			X		De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: 151 - totaal aantal absoluut verzuim: 1 - totaal aantal relatief verzuim: 114 - totaal aantal vrijstellingen: 36 - totaal aantal vervangende leerplicht: onbekend - succesvolle herplaatsingen: onbekend - aantal PV's: onbekend Cijfers over totaal aantal vervangende leerplicht, succesvolle herplaatsingen, en aantal PV's komen niet aan de orde in het Jaarverslag Leerplicht 2007/2008.
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)			X		Preventief is de zorgstructuur rondom en in de scholen, maar ook voorschools, goed ontwikkeld (verschillende (bovenschoolse) zorgteams, netwerken en overlegstructuren). Het VMBO heeft een interne zorgstructuur, ZAT en een bovenschoolse zorgstructuur. Samen met andere scholen voor VMBO (Drachten, Heerenveen, Ooststellingwerf) hebben zij een rebound voorziening en extra klassen (max. 8 leerlingen). Leerplicht heeft goede en directe lijnen met de instellingen en scholen binnen de gemeente, waardoor vaak snel en effectief gehandeld kan worden als er een probleem wordt gemeld.
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Kwantitatieve effecten in termen van het terugdringen van verzuim en uitval zijn niet in beeld. Er wordt niet periodiek, samen met partners, een analyse gemaakt over de bereikte effecten en ieders bijdrage daarin.

4.5 Gemeente Skarsterlân

Bevindingen Gemeente Skarsterlân

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid		X			Gemeente heeft wel jeugd/onderwijsbeleid geformuleerd. Het accent ligt bij het PO en de voorschoolse periode en dan met name bij groepen met een lage sociaaleconomische status. De beleidsperiode voor onderwijs loopt af. Scholen willen graag een actieve rol van de gemeente. LP/RMC worden wel genoemd, maar hebben geen specifieke rol in beleid.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid		X			Verzuim en uitval worden niet ervaren als een ernstig probleem. Door de kleinschaligheid en sociale controle lijkt het probleem te overzien. Daarom ook geen concrete doelstellingen t.a.v. LP/RMC. Pas sinds drie jaar is er serieus aandacht voor LP.
3. Evaluatie en bijstelling beleid		X			Dit jaar voor het eerst sinds lang jaarverslag gemaakt. Resultaten en cijfers van LP spelen in het beleid geen rol en er wordt niet concreet geëvalueerd.
4. Afstemming leerplicht/RMC- beleid met andere partijen		X			De directe samenwerking met veel instellingen binnen de gemeente is goed. Moeizaam is de samenwerking met Bureau Jeugdzorg. De samenwerking met de twee VO-dependances in de gemeente is soms ook wat weerbarstig. De besturen zijn gevestigd in Heerenveen en er is niet altijd behoefte aan een rol van de gemeente Skarsterlân.

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken	X				Er is, behalve enkele activiteiten in het PO, nauwelijks ruimte voor preventieve taken. Door beperkte formatie wordt de opvolging vooral gericht op de ernstige gevallen van verzuim. Andere gevallen (o.a. luxe verzuim) blijven liggen. De administratie is ondergebracht bij een andere afdeling (publiekszaken) en is redelijk goed op orde. De LP-ambtenaar is pas sinds kort BOA. Tot nu toe nog geen processen-verbaal.
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			Er is een tekort aan formatie. Daardoor moeten voortdurend keuzes gemaakt worden wat wel en wat niet opgepakt kan worden. Er is op dat punt geen expliciet beleid en geen aansturing. De LP-ambtenaar en de betrokken beleidsambtenaar kijken in onderling overleg wat verstandig is om te doen.
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			Het LP-werk is pas sinds kort goed in ontwikkeling. De aanpak is vooral gebaseerd op pragmatische keuzes.
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)		X			De LP-uitvoering ontwikkelt zich geleidelijk. Veel blijft nog liggen. Er moet een grote inhaalslag gemaakt worden. Het belangrijkste knelpunt nu is de beperkte formatie. Het probleem is bekend. Men erkent dat er formatie bij moet, maar het duurt lang voor het tot besluitvorming komt. Er is geen breder plan voor een meer structurele aanpak van de concrete knelpunten rond om LP.

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie			X		LP en beleid zijn dicht tegen elkaar aan gepositioneerd. Beide ambtenaren werken nauw samen en ervaren de nabijheid als zeer positief.
10. Aansturing van leerplicht/RMC		X			Het afdelingshoofd staat op relatief grote afstand van het inhoudelijke LP-werk. Het hoofd zet zich nu wel in ten aanzien van de formatie-uitbreiding. Er is geen directe aansturing voor LP. Betrokkenen moeten zelf prioriteiten stellen.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC		X			16 uur/week LP-ambtenaar 4 uur/week LP-administratie 4 uur/week LP/RMC-beleid De formatie voor leerplicht voldoet niet aan de richtlijn van Ingrado.
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)		X			Recent is door de LP-ambtenaar het nodige aan scholing gevolgd (BOA, Ingrado-cursus). Daarmee is een belangrijke eerste stap gezet.
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau	X				Veel VO-leerlingen uit Skarsterlân gaan in Heerenveen op school. De samenwerking met Heerenveen loopt niet goed. De gemeente Skarsterlân heeft onvoldoende zicht op de situatie van de 'eigen' leerlingen die in Heerenveen op school gaan. Het lukt beide gemeenten (nog) niet om daarover goede werkafspraken te maken en die ook uit te voeren.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen	X				Het absoluut verzuim is nu wel in beeld, maar over het algemeen melden scholen nog te weinig en is er een probleem met de informatieoverdracht vanuit de scholen in de gemeente Heerenveen. Er is geen uitvoeringscapaciteit om actief te zorgen dat de meldingen beter worden. De administratie is verbeterd.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)		X			De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: 64 - totaal aantal absoluut verzuim: 6 - totaal aantal relatief verzuim: 54 - totaal aantal vrijstellingen: 6 - totaal aantal vervangende leerplicht: onbekend - succesvolle herplaatsingen: onbekend - aantal PV's: onbekend
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)		X			Door de kleinschaligheid zijn er goede, directe lijnen met de instellingen en scholen binnen de gemeente. Daardoor kan er vaak snel en effectief gehandeld worden als er een probleem wordt gemeld. LP wordt ingezet in de zorgnetwerken rondom de brede scholen en participeert in het ZAT bij de VO-scholen in de gemeente. Verder is er nauwelijks sprake van een echte structuur van preventieve of curatieve samenwerking.
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Er is voor het eerst sinds lange tijd weer een Lp-jaarverslag gemaakt. De gemeente raad heeft daar positief op gereageerd. Men ziet het belang van LP in. Er is nog een lange weg te gaan, maar er zijn concrete verbeteringen zichtbaar.

4.6 Gemeente Smallingerland

Bevindingen Gemeente Smallingerland

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid		X			Er is beleid ontwikkeld op het gebied van onderwijs en jeugd. Daarin wel aandacht voor leerplicht, maar nog niet uitgewerkt in een duidelijke rol/taak voor leerplicht.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid		X			Er is nog onvoldoende een specifiek beleid voor leerplicht, waarin is aangegeven welke taken en doelstellingen gerealiseerd moeten worden en welke prioriteiten gesteld worden in de taken/doelen. Afspraken met onder meer scholen zijn er vooral in de dagelijkse praktijk. Er zijn enkele voorbeelden van beleidsmatige en bestuurlijke afspraken met het onderwijsveld (verzuimprotocol waarbij onderwijs is betrokken, afspraken in het kader van spreekuren op scholen), maar dergelijke afspraken dienen verder uitgebouwd te worden.
3. Evaluatie en bijstelling beleid		X			Prestaties van leerplicht worden incidenteel wel bekeken (jaarverslag, besprekingen met beleidsmedewerkers en leidinggevende), maar niet structureel gemeten.
4. Afstemming leerplicht/RMC- beleid met andere partijen			X		Er is een regionaal afstemmingsoverleg lokaal onderwijsbeleid, maar de andere gemeenten in de regio, onderwijs en hulpverlening worden niet structureel betrokken bij de vaststelling en herijking van het beleid inzake leerplicht. Wat het beleid op het gebied van RMC betreft, is er meer afstemming met de gemeenten in de regio, onderwijs en hulpverlening.

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken			X		Er wordt uitvoering gegeven aan de kerntaken preventie, curatie en repressie. De preventieve taken worden nog te incidenteel uitgevoerd en moeten verder uitgebouwd en structureel worden.
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			Alhoewel er aanzetten zijn, is er nog geen sprake van een integrale taakuitvoering met duidelijke prioriteiten binnen de verschillende taken. Prioriteiten in de taken zijn nu nog teveel individuaafhankelijk en niet vastgelegd in beleid.
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			Er wordt niet gewerkt met vaststaande methodieken en protocollen. De leerplicht in Smalingerland wordt uitgevoerd door twee medewerkers (plus een administratieve kracht). De informatie-uitwisseling en afstemming tussen de leerplichtambtenaren is een aandachtspunt.
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)			X		Knelpunten zijn bekend. Er zijn aanzetten om knelpunten structureel aan te pakken.

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie			X		De relatie tussen beleid en uitvoering was de laatste jaren zwak, maar er is nu meer aandacht voor de aansluiting tussen beleid en leerplicht/RMC-uitvoering. Om een goede interactie tussen leerplicht en RMC, op zowel uitvoerend als beleidsniveau, te garanderen zorgt de RMC-coördinator (die zich o.a. bezig houdt met (RMC) beleid) deels voor de inhoudelijke aansturing van de leerplichtmedewerkers.
10. Aansturing van leerplicht/RMC				X	Leerplicht heeft een directe leidinggevende en een afdelingshoofd. De leidinggevende en het afdelingshoofd hebben regelmatig overleg. De directe leidinggevende is inhoudelijk op de hoogte en betrokken en stuurt daadwerkelijk op beleid en taakuitvoering.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC		X			Totaal 81 uur voor leerplicht (één leerplichtambtenaar 29 uur, één leerplichtambtenaar 28 uur, administratieve kracht 24 uur). De formatie voor leerplicht voldoet niet aan de richtlijn van Ingrado. Totaal 168,16 uur (4,67 fte) voor RMC (bron: RMC Actieplan 2009). De formatie voor zowel leerplicht als RMC voldoet niet aan de richtlijn van Ingrado - MBO leerplichtambtenaar: Voor het uitvoeren van de MBO-leerplicht is 36 uur per week beschikbaar (toegezegd dat er nog 36 uur bij komt). - MBO leerplichtbeleid: De beleidsmedewerker MBO-leerplicht heeft een aanstelling van 24 uur per week. - MBO leerplichtadministratie: Er wordt 8 uur per week besteed aan de administratie van de jongeren tussen de 16 en de 18 jaar die verzuimen en voortijdig het middelbaar beroepsonderwijs verlaten.

12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)			X	Beide leerplichtambtenaren zijn geschoold en één van de leerplichtambtenaren is BOA. De leerplichtambtenaren zijn toegerust voor de leerplichttaken. Er zijn aanzetten tot het planmatig werken aan verdere professionalisering (intervisiebijeenkomsten, training bevordering integrale manier van werken).
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau			X	Er is op uitvoeringsniveau een goede samenwerking met andere gemeenten in de regio. Er is onder andere een regionaal afstemmingsoverleg leerplicht, waar een leerplichtambtenaar van de Gemeente Smallingerland aan deelneemt. Er zijn echter geen structurele en vastgelegde afspraken over de afstemming.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen		X			De signalering van verzuim en uitval is niet dekkend. Er is wel aandacht voor om de signalering van verzuim en uitval dekkend te maken. De scholen melden (nog) niet dekkend en accuraat. Het melden door scholen is wel verbeterd door de voorlichting en spreekuren van de leerplichtambtenaren. Aandachtspunt is de investering in de afspraken met betrekking tot verzuimmeldingen in met name het primair onderwijs.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)				X	De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: 469 - totaal aantal absoluut verzuim: 8 - totaal aantal relatief verzuim: 241 - totaal aantal vrijstellingen: 7 - totaal aantal vervangende leerplicht: onbekend - succesvolle herplaatsingen: 549 (totaal herplaatste VSV-ers) - aantal PV's: 27 - totale caseload RMC: 686 nieuwe VSV-ers De cijfers worden vergeleken met die van andere gemeenten en op basis daarvan worden nieuwe actiepunten/doelen gesteld voor leerplicht/RMC. De cijfers worden nog onvoldoende gebruikt om eigen prestaties te monitoren.
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)		X			In het kader van preventie en curatie zijn er verschillende aanzetten (ZAT, spreekuren, voorlichting, jeugdloket), maar er kan (nog) niet gesproken worden van een preventieve en curatieve 'structuur'.
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Kwantitatieve effecten in termen van het terugdringen van verzuim en uitval zijn niet integraal in beeld (wel was bijvoorbeeld zichtbaar dat het luxeverzuim afnam door de spreekuren van leerplichtambtenaren en dat het aantal meldingen toenam na een kennismaking met de basisscholen). Er wordt niet periodiek, samen met partners, een analyse gemaakt over de bereikte effecten en ieders bijdrage daarin.

4.7 Gemeente Tytsjerksteradiel

Bevindingen Gemeente Tytsjerksteradiel

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid				X	Er is beleid geformuleerd op het gebied van onderwijs en jeugd en in dit beleid wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan leerplicht/RMC.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid			X		Er is nog onvoldoende een duidelijk beleidskader specifiek voor leerplicht/RMC, waarin is aangegeven welke doelstellingen gerealiseerd moeten worden en welke prioriteiten gesteld worden in de taken doelstellingen. Afspraken met onder meer scholen zijn er vooral in de dagelijkse praktijk, maar in het kader van de ZAT's en het verzuimprotocol worden ook afspraken op beleidsmatig en bestuurlijk niveau gemaakt.
3. Evaluatie en bijstelling beleid		X			Prestaties van leerplicht worden incidenteel wel bekeken (jaarverslag), maar niet structureel gemeten.
4. Afstemming leerplicht/RMC- beleid met andere partijen		X			Er is een regionaal afstemmingsoverleg lokaal onderwijsbeleid, maar de andere gemeenten in de regio, onderwijs en hulpverlening worden niet structureel betrokken bij de vaststelling en herijking van het beleid inzake leerplicht. Het regionaal afstemmingsoverleg levert niet datgene op dat Tytsjerksteradiel zou willen.

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken			X		Er wordt uitvoering gegeven aan de kerntaken preventie, curatie en repressie. De administratie moet verder op orde gebracht worden en de preventieve taken moeten verder uitgebouwd worden.
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			Prioriteiten in de taken en keuzes zijn nog te veel individuafhankelijk en niet vastgelegd in specifiek beleid voor leerplicht.
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			Er wordt niet gewerkt met vaststaande methodieken en protocollen. De leerplicht in Tytsjerksteradiel wordt uitgevoerd door één medewerker en de gemeente is daardoor kwetsbaar voor situaties van uitval bij de uitvoering van leerplichttaken. Op incidentele basis kan een leerplichtambtenaar van een andere gemeente in de regio inspringen, maar het structureel overnemen van leerplichttaken is niet mogelijk. Bij langdurige uitval is de continuïteit van leerplicht dus niet gewaarborgd.
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)			X		Knelpunten zijn bekend. Er zijn aanzetten om knelpunten structureel aan te pakken.

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie				X	Er is een goede interactie tussen beleid en uitvoering en de positionering van leerplicht is zo gekozen dat er goede verbindingen zijn met de relevante beleidsterreinen (regelmatig overleg). Om een goede interactie tussen beleid en uitvoering te garanderen, zorgt de beleidsmedewerker deels voor de inhoudelijke aansturing van de leerplichtambtenaar.
10. Aansturing van leerplicht/RMC			X		Leerplicht heeft een betrokken afdelingsmanager, waarmee regelmatig overleg plaatsvindt. De afdelingsmanager stuurt vooral op organisatorische zaken. De beleidsmedewerker zorgt voor de inhoudelijke aansturing van de leerplichtambtenaar.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC		X			Totaal 44 uur voor leerplicht (leerplichtambtenaar 26 uur, administratieve kracht 16 uur, beleidsmedewerker 2 uur) De leerplichtambtenaar was eigenlijk gevraagd voor 28 uur. De formatie voor leerplicht voldoet niet aan de richtlijn van Ingrado.
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)			X		De leerplichtambtenaar is geschoold en is BOA en dus toegerust voor de leerplichttaken. Er zijn aanzetten tot het planmatig werken aan verdere professionalisering (POP-gesprekken, cursussen om kennis te vergroten/verbreden).
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau			X		Er is op uitvoeringsniveau een goede samenwerking met andere gemeenten in de regio. Er is onder andere een regionaal afstemmingsoverleg leerplicht, waar de leerplichtambtenaar aan deelneemt. Dit afstemmingsoverleg functioneert niet zoals Tytsjerksteradiel graag zou willen. Er zijn geen structurele en vastgelegde afspraken over de afstemming.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen		X			De signalering van verzuim en uitval is nog niet dekkend, maar er wordt ingezet op de administratie en op het dekkend maken van de signalering. De scholen melden (nog) niet dekkend en accuraat, maar het verzuimprotocol dat wordt opgesteld zal hier verbetering in brengen (in RMC-regio De Friese Wouden). In de RMC-regio Friesland Noord (Leeuwarden) heeft Tytsjerksteradiel geen invloed op het meldgedrag van scholen.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)		X			De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: onbekend - totaal aantal absoluut verzuim: 3 - totaal aantal relatief verzuim: 64 - totaal aantal vrijstellingen: 2 - totaal aantal vervangende leerplicht: 0 - succesvolle herplaatsingen: onbekend - aantal PV's: 13 Over schooljaar 07/08 is geen leerplichtjaarverslag opgesteld. De cijfers kunnen nog niet vergeleken worden met die van andere gemeenten, omdat elke gemeente een ander format hanteert voor het leerplichtjaarverslag. Er wordt ingezet op een uniform format (regionaal), zodat vergelijken van cijfers mogelijk wordt.
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)		X			In het kader van preventie en curatie zijn er verschillende aanzetten (ZAT, preventieproject overgang VMBO-MBO, voorlichting, rebound, verbindingen met werk & bijstand), maar er kan (nog) niet gesproken worden van een preventieve en curatieve 'structuur'.
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Kwantitatieve effecten in termen van het terugdringen van verzuim en uitval zijn niet in beeld. Er wordt niet periodiek, samen met de partners, een analyse gemaakt over de bereikte effecten en ieders bijdragen daarin.

4.8 Gemeente Weststellingwerf

Bevindingen Gemeente Weststellingwerf

Beleid	I	II	III	IV	Toelichting
1. Rol leerplicht/ RMC in beleid			X		Er is beleid geformuleerd op het gebied van onderwijs en jeugd, waarin de visie op en de rol van leerplicht/RMC is opgenomen. Dit beleid is echter versnipperd in verschillende notities. Doel is om één integrale beleidsnotitie te maken.
2. Specifiek leerplicht/ RMC-beleid			X		Er is nog onvoldoende een duidelijk en integraal beleidskader voor leerplicht/RMC, waarin is aangegeven welke doelstellingen gerealiseerd moeten worden en welke prioriteiten gesteld worden in de taken/doelen. Er zijn wel aanzetten om hierin te investeren. Er zijn enkele voorbeelden van beleidsmatige en bestuurlijke afspraken met het onderwijsveld en andere relevante partijen (verzuimprotocol waarbij het onderwijs is betrokken, Platform Lokaal Onderwijs Beleid waarin verschillende partijen participeren), maar dergelijke afspraken dienen verder uitgebouwd te worden.
3. Evaluatie en bijstelling beleid		X			Prestaties van leerplicht worden incidenteel wel bekeken (jaarverslag), maar niet structureel gemeten.
4. Afstemming leerplicht/RMC- beleid met andere partijen			X		Er is een regionaal afstemmingsoverleg lokaal onderwijsbeleid, maar de andere gemeenten in de regio worden niet structureel betrokken bij de vaststelling en herijking van het beleid inzake leerplicht. De partijen in het Platform Lokaal Onderwijs Beleid (o.a. schoolbesturen, kinderopvang, peuterspeelzalen en in de toekomst ook welzijnsorganisaties) worden betrokken bij de vaststelling/herijking van het beleid.

Taken	I	II	III	IV	Toelichting
5. Uitvoering taken			X		Er wordt uitvoering gegeven aan de kerntaken preventie, curatie en repressie. De preventieve taken moeten verder uitgebouwd worden.
6. Samenhang in taken, prioriteit in uitvoering van taken		X			Er is nog geen sprake van een integrale taakuitvoering met duidelijke prioriteiten binnen de verschillende taken. Prioriteiten in de taken zijn nu nog te veel individuaafhankelijk en niet vastgelegd in beleid.
7. Organisatie werk (werklastverdeling, caseload, werkmethodeken)		X			Er wordt niet gewerkt met vaststaande methodieken en protocollen. Er zijn wel procesbeschrijvingen, die richting geven aan de manier van werken, maar voorsnog maakt de leerplichtambtenaar daar niet veel gebruik van. De leerplicht in Weststellingwerf wordt uitgevoerd door één medewerker (plus een administratieve kracht) en de gemeente is daardoor kwetsbaar voor situaties van uitval bij de uitvoering van leerplichttaken. Bij kortdurende uitval kan een interne collega (die beëdigd is als leerplichtambtenaar) de continuïteit van leerplicht waarborgen. Bij langdurige uitval kan in theorie een leerplichtambtenaar van een buurgemeente of een andere tijdelijke kracht de leerplichttaken overnemen op basis van de procesbeschrijvingen. In de praktijk zal dit echter niet zo makkelijk gaan.
8. Kwaliteit taakuitvoering (knelpunten, sterke punten)			X		Knelpunten zijn bekend. Er zijn aanzetten om knelpunten structureel aan te pakken.

Organisatie	I	II	III	IV	Toelichting
9. Positionering leerplicht/RMC binnen gemeentelijke organisatie			X		Er is een goede interactie tussen beleid en uitvoering en de positionering van leerplicht is zo gekozen dat er goede verbindingen zijn met de relevante beleidsterreinen (onder andere onderwijs, werk en inkomen, sociale zaken, zorg en welzijn). Aandachtspunt is de afstemming tussen beleidsmedewerker Jeugd, beleidsmedewerker onderwijs en leerplichtambtenaar.
10. Aansturing van leerplicht/RMC				X	Leerplicht heeft een directe leidinggevende (teamchef), die zowel inhoudelijk als organisatorisch verantwoordelijk is. Er zijn regelmatig overlegmomenten tussen de leerplichtambtenaar en de leidinggevende, zodat de leidinggevende op de hoogte wordt gehouden en betrokken blijft. Boven de directe leidinggevende staat een afdelingshoofd. Deze persoon stuurt niet direct aan, maar is wel betrokken.
11. Formatie beschikbaar voor leerplicht en RMC				X	Totaal 40 uur voor leerplicht (leerplichtambtenaar (doet ook deels beleid) 36 uur, administratieve kracht 4 uur). De formatie voor leerplicht voldoet aan de richtlijn van Ingrado.
12. Professionaliteit uitvoering (medewerkers geschoold, BOA, plan professionalisering)			X		De leerplichtambtenaar is geschoold en is BOA en dus toegerust voor de leerplichttaken. Er wordt niet planmatig gewerkt aan verdere professionalisering. De medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor verdere professionalisering en daar is ook ruimte voor.
13. Afstemming / samenwerking met andere gemeenten binnen (sub)regio op uitvoeringsniveau			X		Er is op uitvoeringsniveau een goede samenwerking met andere gemeenten in de regio. Er is onder andere een regionaal afstemmingsoverleg leerplicht, waar de leerplichtambtenaar aan deelneemt. Er zijn echter geen structurele en vastgelegde afspraken over de afstemming.

Resultaten	I	II	III	IV	Toelichting
14. Signalering verzuim en uitval, melding scholen		X			De signalering van verzuim en uitval is nog niet 100 procent dekkend (de administratie is de afgelopen jaren in verschillende handen geweest), maar er wordt op ingezet om de signalering dekkend te maken. De scholen melden (nog) niet dekkend en accuraat, maar het verzuimprotocol (dat wordt opgesteld) zal hier verbetering in brengen.
15. 'Prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08)		X			De 'prestatiecijfers' van leerplicht/RMC (schooljaar 07/08) zijn als volgt: - totale caseload Leerplicht: onbekend - totaal aantal absoluut verzuim: 8 - totaal aantal relatief verzuim: 45 - totaal aantal vrijstellingen: 4 - totaal aantal vervangende leerplicht: 4 - succesvolle herplaatsingen: onbekend - aantal PV's: 0 Komend jaar wordt ingezet op het in beeld krijgen van de 'prestatiecijfers' van leerplicht, zodat er over schooljaar 08/09 een uitgebreid jaarverslag met 'prestatiecijfers' beschikbaar komt en een vergelijking met de cijfers van andere gemeenten mogelijk wordt.
16. Structurele effecten van leerplicht/RMC (preventief, curatief)		X			In het kader van preventie en curatie zijn er verschillende aanzetten (ZAT, buurtnetwerken, voorlichting, samenwerkingsverbanden, jongerenpunt Heerenveen), maar er kan (nog) niet gesproken worden van een preventieve en curatieve 'structuur'.
17. Kwantitatieve effecten van leerplicht/ RMC (terugdringen verzuim en VSV)		X			Kwantitatieve effecten in termen van het terugdringen van verzuim en uitval zijn niet in beeld. Het is wel een doelstelling om in de toekomst te kunnen zien in welke mate verzuim en uitval teruggedrongen zijn (monitoren). Door middelen van het vullen van een systeem met cijfers wordt hier op ingezet (de cijfers kunnen dan afgezet worden tegen andere regio's en landelijke gegevens). Er wordt niet periodiek, samen met de partners, een analyse gemaakt over de bereikte effecten en ieders bijdrage daarin.

5 Bijlagen

5.1 Overzicht van geïnterviewde personen: gemeenten

Naam	Organisatie	Functie
Mevr. J. Vellinga	Gemeente Ooststellingwerf	Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Mevr. J. Bos	Gemeente Ooststellingwerf	Leerplichtambtenaar
Mevr. A. Binnema	Gemeente Weststellingwerf	Leerplichtambtenaar, Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Mevr. M. Appeldorn	Gemeente Weststellingwerf	Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Mevr. J. Teijema	Gemeente Smallingerland	Leerplichtambtenaar
Dhr. L. Maarleveld	Gemeente Smallingerland	Gemeentesecretaris
Mevr. E. Pietersma	Gemeente Smallingerland	Hoofd Afdeling Samenlevingszaken
Dhr. K. Kooijman	Gemeente Smallingerland	Beleidsmedewerker Afdeling Samenlevingszaken
Mevr. K. Kooijman	Gemeente Smallingerland	RMC-Coördinator, Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Mevr. R. Bos	Gemeente Opsterland	Leerplichtambtenaar, Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Dhr. R. Kuipers	Gemeente Heerenveen	Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Mevr. I. Koning	Gemeente Heerenveen	Leerplichtambtenaar
Mevr. S. v/d Meer	Gemeente Tytsjerksteradiel	Leerplichtambtenaar
Mevr. I. Alisma	Gemeente Tytsjerksteradiel	Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Dhr. S. Nauta	Gemeente Achtkarspelen	Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid
Mevr. A. Monsma	Gemeente Achtkarspelen	Leerplichtambtenaar
Mevr. A. Comello	Gemeente Skarsterlân	Leerplichtambtenaar
Mevr. C. Glimmerveen	Gemeente Skarsterlân	Beleidsmedewerker Lokaal Onderwijs Beleid

5.2 Overzicht van geïnterviewde personen: stakeholders

Naam	Organisatie	Functie
Mevr. M. Resink	Samenwerkingsverband VO	Coördinator
Mevr. M. Schmit	AOC Friesland	Teamleider MBO 1 en 2
Dhr. K. Hoogeveen	Samenwerkingsverband VO	Bestuurslid (portefeuille onderwijs en zorg)
Dhr. S. de Wolff	RK Basisonderwijs	Directeur
Mevr. R. v/d Veen	Jongerenpunt Heerenveen	
Dhr. B. Gietema	UWV Werkbedrijf Gemeente Opsterland	Vestigingsmanager
Mevr. P. Hoekstra	Openbaar Ministerie Leeuwarden	Officier van Justitie, Jeugdzaken
Mevr. A. de Vries	Gemeente Smallingerland	Beleidsmedewerker CJG
Mevr. R. Mulder	RMC De Friese Wouden	RMC-trajectbegeleider